REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numér de Duminecă 33).

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 180.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 18 (31) August. 1902.

Ce-i prea mult nu-i sănătos!

Se încep érăși cursurile școlare. Și se încep pentru noi Românii asupriți de rêndul acesta în nisce împrejurări și mai îngrijitóre ca altădată. Lucrul e ușor de a se tălmăci. Cei-ce au ajuns deaspura și călăresc adi pe spinarea nóstră, devin pe di ce merge mai îndrăsneți, mai obraznici și mai despotici. Un rêu aduce altele cu sine.

Póte să fi avut noi Românii pěcate multe și mari, pentru cari trebue să suferim adi atâtea. Intr'o privință însě, credem, că am făcut și dobêndit în raport cu puterile nóstre mai mult, de cât ori și care dintre popórele monarchiei habsburgice. De când am scăpat din iobăgie ni-am înființat cu munca și sudórea nóstră proprie. sub scutul bisericei, legióne de școle pentru popor, și nu ni-a întrecut în privința acésta nimeni. Dér ni-le-am ridicat aceste școle ca să fie razimul și promovătorul puternic al culturei nóstre românesci, intelectuale și morale, ear' nu ca să fie mai mult o piedecă pentru libera nóstră desvoltare și o plagă pentru susțiitorii lor și pentru popor.

Acésta din urmă vreau dușmanii limbei și ai culturii nóstre românesci să ajungă cu timpul pentru noi școlele nóstre. Atât de mult voesc ei să le chinuéscă și să le plesnéscă cu biciul maghiarisării, în cât noi s'ajungem a striga odată mâhniți până 'n adêncul sufletului și desnădăjduiți: „Luați-ni-le mai bine cu totul, face-ți-le mai bine cu totul unguresci!“

Ăsta-i planul și scopul mărturisit al nenorocitei politice de maghiarisare, ce bântue adi mai mult ca ori și când sĕrmana nóstră țéră. Au spus'o verde de repețite ori și în mai multe rênduri miniștrii unguresci înaintea dietei, că bucuros guvernul ar vré să înființeze pretutindeni, în locul școlelor confesionale, școle de stat maghiare, dér nu-s bani în visteriă — și de ce să se opintéscă așa de cumplit cârmuirea când și așa confesiunile de diferite limbi lucră cu mijlócele și pe socotéla lor propriă pentru succesiva maghiarisare a școlelor lor? Căci aceste confesiuni trebue să aducă adi fórte mari jertfe pentru învěțarea limbei maghiare, fără a le fi permis să cumpěnéscă mai întâiu décă și în cât printr'asta se împiedecă, ori se zădărnicesce chiar învěțarea limbei materne (române) precum și instrucțiunea în limba maternă a acelor obiecte de învěțămênt, din cari școlarul trebue să-și câștige cunoscințele cele mai neapěrat necesare pentru viață.

Și óre nu este așa? Deja până acuma legea dela 1879, relativă la introducerea limbei maghiare, ca studiu obligător în tóte școlele poporale, a impus poporului nostru nespuse sarcini fără de folos. Acum vine ministrul Wlassics și prin cunoscutele sale ordonanțe, volnice și ilegale, umblă să îndoiéscă acele sarcini, amărînd tot-odată viața și a dascălilor și a elevilor din școlele românesci.

Wlassics cu inspectorii sěi pretind, ca fără amânare să se pună în lucrare în tóte școlele confesionale planul ministerial, ca în școlele c'un învěțător limba maghiară să se predée în 17 óre, ér în școlele cu doi și mai mulți învěțători într'un numĕr îndoit și întreit de óre sĕptĕmânale.

In loc de a stărui, ca dările cele grele să fie micșorate și poporul să pótă învěța ceva cum se cade în limba sa proprie, ca să începă să'și pricépă mai bine interesele și să fie în stare a se apěra în contra lipitorilor satelor, — cum dise unul din Metropoliții noștri la 1879, în camera magnaților—guvernul unguresc vrea să ne înăbușéscă învěțămêntul cu órele lui nesfêrșite unguresci.

Inainte de a-și pricepe bine limba propriă și de a învěța ceva folositor, copilul din școlele nóstre poporale va fi prostit cu limba ungurescă pentru el cu totul neînțelésă. Asta-i planul ministerial. Pentru acésta li-se cere acum consistoriilor nóstre să sară în foc.

E trist, că consistoriul din Arad și după el, cum aflăm, cele dela Oradea-mare și Gherla s'au grăbit a da circulare, prin care vestesc poruncile lui Wlassics, fără a fi încercat mai întâiu a se pune în înțelegere cu centrele, cum pretinde solidaritatea intereselor celor mari de viéță ale poporului nostru.

Wlassics taie capul legii dela 1879 și din órele de *studiu obligător* face îndoite și întreite óre de *predare* a limbei maghiare. Și față cu o ast-fel de volnicie și călcare de lege autoritățile superióre ale școlelor nóstre să n'aibă măcar un singur cuvênt de protestare? Și cum rĕmâne cu dispoziția, ca catecheții români să propună în școlele de stat religia ungurésce?

Consistoriile amintite n'au făcut dér cu circularele lor pripite, decât un act de slugărnicie. Cuvêntul din urmă îl va avé totalitatea bisericei și a națiunei române și, ori și cum, tot la acea conclusiune vom ajunge, că ce-i prea mult, nu-i sănătos!

Revista politică.

La noi în țéră nu s'au petrecut sĕptĕmâna acésta evenimente politice de vr'o însemnătate mai mare. Cercurile politice au fost și sunt încă preocupate de *cestiunea pactului*, asupra căruia scim, că s'a tratat mult la Budapesta, la Viena, la Ischl, apoi érăși la Viena, unde s'au ținut înainte c'o sĕptĕmână lungi conferențe. Sórtea acestui pact economic e legată mult de atitudinea partidelor din parlamentul vienes. S'au audit deja voci din partea Cehilor, cari spun, că décă guvernul austriac nu va împlini dorințele și postulatele Cehilor, aceștia vor face obstrucțiune față de proiectele guvernului și vor sili astfel pe guvern, să-și ia refugiu érăși la faimosul § 14 din constituția austriacă. Oposițiunea maghiară încă amenință, că décă guvernul unguresc va umbla să încheie un pact păgubitor pentru Ungaria, ea va usa de tóte mijlócele posibile pentru a împiedeca votarea lui.

Se dice, că până la 10 Septemvrie trebue neapěrat să se hotăréscă asupra sorții pactului. Atunci se vor începe marile manevre ale armatei, ér Majestatea Sa, conform vechiului obiceiu, va asista la aceste manevre. Până atunci trebue să se resolve definitiv afacerile de stat mai însemnate. Așa scrie o mare fóie germană, adaugênd, că décă până la 10 Septemvrie nu va isbuti o deplină înțelegere între guvernele din Viena și Budapesta, are să urmeze crisă ministerială în ambele state ale monarchiei.

*

Mare sfară printre Secui. Adecă nu atât printre Secuii de rênd, cât mai ales printre acele capete înfierbêntate maghiaro-secuesci, cari și-au pus de gând să fericéscă „nația secuéscă“. Ce se întêmplă adecă. La Tușnad s'a deschis alaltăeri așa numitul *congres secuesc*, în care sunt representate numĕróse societăți maghiare și la care au alergat să participe ómeni de sémă din sînul Maghiarilor ardeleni și ungureni. Care este scopul acestui congres? A întări pe Secui în privința economică și politică, a-i acoperi contra tuturor miseriilor, cari i-ar fi sdruncinat până acum, dér mai ales a-i face să nu-și mai părăséscă vetrele, să nu mai emigreze în România și America. Vrênd să-i păstreze pentru maghiarism, mai au de scop domnii dela cârmă, să-i întrebuințeze pentru a face colonii maghiare cu ei printre Români, ca astfel, rogu-vě, *să maghiariseze Ardealul*. Planul e minunat, esecutarea este reservată însě viitorului.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

Flóre rĕsărită 'n umbră
De 'nzadar te mai alinți,
Tu vei rĕmâné de-apururi
Un copil fără părinți.

Rĕsăritul, rĕsăritul
Il aștepți de-atâția ani,
Și nu scii că nu rĕsare
Sórele pentru orfani.

Dorul tĕu va arde singur
Ca o candelă 'ntr'un schit,
Sórele dor câte-odată
L'o privi din asfințit.

II.

Iubirea 'n sufletele nóstre
De-abia 'ncepuse să rĕsară
Și-acum încet încet se stinge
Ca diua într'un amurg de vară.

Din lupta asta tu ești nóptea
Ce tot mai grea, mai négră vine
Ear eu, o geană de lumină,
La ce-aș cerca să lupt cu tine!?

III.

Inchinaiu la tótă lumea,
Și la buni și la mișei,
Ne-ajunsese voia bună
Și pe mine și pe ei.

Și-apoi când întors acasă,
Și urîtul mĕ privea,
Nu sciu cum, mĕ prinse plânsul
Și 'nchinaiu pe séma mea.

IV.

Pĕrul, pĕrul tĕu bălaiu
Singura comóră,
Resfirat pe umeri slabi,
Par'că mĕ 'nfióră.

Fața s'o învělesci cu el
S'o ascundi, copilă,
Și să-ți plângi pierdutul vis,
Eu să-ți plâng de milă.

Veturio.

Mórtea Dauphinului.

De *Alphonse Daudet.*

Micul Dauphin*) era bolnav, micul Dauphin era bolnav de mórte..... In tóte bisericile regatului ardeau făclii mari și serviciul dumnedeesc continua diua și nóptea pentru restabilirea copilului regal.... La marginile palatului, orășenii curioși priveau prin grilajuri la guardiii helvețieni cu haine aurite, cari vorbeau prin curțile palatului, dându'și aere de mare importanță.

Palatul întreg n'avea liniște... Șambelani, majordomi, urcau și coboriau repede scările de marmoră... Galeriile erau pline de pagi și de alți ómeni de ai curții, în haine de mătase, cari mergeau dela un loc la altul să spună câte ceva despre starea bolnavului.... Prin coridórele mari, damele de onóre se salutau plângênd și ștergêndu-și ochii cu batistele lor de mătase brodată.

In orangerie se aflau doctori mulți, îmbrăcați în costumele lor particulare. Se putea observa prin gémurile mari, cum discutau și dau din mâni... Guvernorul micului Dauphin se preumbla îngrijat pe dinaintea porții, așteptând consultul doctorilor. Treceau servitori pe dinaintea lui fără să'l salute. Și-n decursul acestora, din spre grajduri se audi într'un rênd un sgomot... Era calul micului Dauphin, căruia, póte, servitorii uitaseră să-i dea de mâncare și care sta trist și flămând.......

Și regele? Unde era Majestatea Sa regele?... Regele se închisese singur într'o cameră din fundul palatului... Majestăților nu le plac, să le vadă cineva, că plâng!... Cât despre regina, era altceva. Aședată la căpătâiul micului Dauphin, plângea mereu și fața ei era scăldată în lacrimi. Suspina mereu înaintea tuturor, întocmai ca ori-ce altă femeie.

In patul sĕu de dantele, micul Dauphin, mai alb decât perinele pe cari era întins, sta nemișcat cu ochii închiși. S'ar fi putut crede, că dórme, dar nu! Micul Dauphin nu durmea!.....

Intr'un rênd se întórse spre regină și vědênd'o, că plânge îi dise:

— „Majestate, pentru-ce plângi? Credi adecă, ca și ceilalți, că o să mor?“

Regina voiă să rĕspundă, însĕ suspinele o înecară și-o împedecară să vorbéscă.

*) Dauphins se numeau copiii regilor francesi.

In vorbirea de deschidere presidentul *Bedö* Albert a ḑis, că congresul numai atuncĭ va avé resultat practic, décă poporul secuesc nu-şĭ va aştepta îmbunătăţirea sorţii numai dela guvern, ci décă va muncí şi stărui pentru renascerea lui, fiind-că numai propriul ajutor póte fi mântuitor pentru el. — Alt vorbitor, presidentul de onóre *Dessewffy* Aurel, delegatul „societăţii regnicolare economice ungare“ (O. M. G. E.) a ḑis, că pe Maghiarĭ trebue sĕ-i cuprindă fiorii vĕḑênd massele uriaşe de Slavĭ şi Germanĭ, în mijlocul cărora se află. Ungurii sunt popor neînsemnat în privinţa numerică faţă cu marile naţiunĭ vecine, de aceea ei trebue sĕ pună capét emigrărilor, căcĭ prin emigrărĭ numĕrul Maghiarilor scade. O mare calamitate se mai adauge la acésta prin faptul, că cei ce emigréză în România şi America, nu mai simt una cu cei rĕmaşĭ acasă, ér décă se şi reîntorc în patrie, nu se mai simt bine aicĭ. Cestiunea emigrărilor stă prin urmare în strînsă legătură cu cestiunea sĕcuéscă şi cu alte cestiunĭ naţionale economice, carĭ nu se pot resolvi aşa de uşor. Guvernul dă o deosebită atenţiune cestiunei secuescĭ şi a trimis deja un om pentru studiarea ei. Trebue dér, ca guvernului sĕ i-se facă propunerĭ de natură seriósă, carĭ pot fi resolvite în interesul cestiunei secuescĭ.

Congresul s'a constituit apoi în secţiunĭ, carĭ fie-care lucréză separat. Ele sunt cincĭ la numĕr: secţiunea culturală, secţiunea agricolă, secţiunea pentru afacerile de proprietate şi credit, secţiunea emigrărilor şi secţiunea industrială.

Membrii acestor secţiunĭ sunt chemaţĭ a discuta asupra obiectelor şi propunerilor, ce li-se fac, şi a aduce hotărîrĭ. In secţiunea culturală membrul *Kozma* F., inspector de scóle, a ḑis, că Sĕcuimea e chemată a clădi fortăreţele naţionale maghiare ale Ardealului, de aceea cestiunea secuéscă e cestiunea maghiarimei ardelene. In secţiunea pentru afacerile de proprietate membrul *Sebess* Dénes, deputat dietal, a spus, că întărirea proprietăţilor de pământ secuescĭ este un interes de stat, fiind-că Sĕcuimea e singurul teritor unitar maghiar între România şi ţinuturile Ungariei locuite de Românĭ etc.

Pe tonul acesta s'a vorbit în prima ḑi de activitate a congresului.

*

La alt loc al foii dăm amĕnunte despre *visita Regelui Italiei la curtea imperială germană*. Primirea, ce i-s'a făcut Regelui italian, a fost strălucită. Cu tóte acestea o importanţă deosebită politică nu i-se dă acestei visite. Ea e considerată mai mult ca o visită de etichetă, impusă de relaţiunile amicale, ce esistă între casele Hohenzollern şi Savoya. Din toastele, ce s'au rostit cu ocasia prânḑului de gală, ce s'a dat alaltăerĭ séra în Berlin, reiese totuşĭ, că întrevederea acésta póte fi privită şi ca o sigilare a tractatului triplei alianţe, care s'a reînoit în Maiŭ a c.

O pastorală.

I. P. S. Sa archiepiscopul şi metropolitul Ioan *Meţianu* a adresat, în ḑiua punerii petrii fundamentale a bisericei catedrale gr. or. din Sibiiu, în 5 (18) Aug. c., preoţimii şi poporul credincios următórea pastorală:

Una dintre cele mai frumóse însuşirĭ ale poporului nostru a fost tot-déuna şi cultivarea simţului religios, manifestat prin alipirea şi ţinerea sa la biserica şi religiunea străbună, cu tótă tăria convingerii sale.

Dovadă despre acésta nu numai numĕrósele monumente şi acte de pietate, dér şi faptul, că în tot locul unde ai noştri s'au întrunit în vre-o comună, orĭ-unde s'au aşeḑat între alţii, chiar şi numai câte-va familii, nisuinţa lor principală a fost, — mai înainte de tóte, — a-şĭ clădi biserică, orĭ-cât de modestă, în jurul căreia s'au grupat in firma credinţă, că bunul Dumneḑeu le va remunera ostenelele aicĭ şi dincolo de mormênt.

Astfel vedem, că nu este comună orĭ cătun, care n'ar avé biserică orĭ-cât de modestă. Numai archidiecesa şi metropolia nóstră e lipsită de mângăerea de a avé biserica sa, aşa numită catedrală, aicĭ în centrul oraşului. Er acésta atât din causa timpurilor trecute de tristă amintire, carĭ ne-au lipsit şi de maica nóstră metropolie, cât şi din causa, că în unele părţĭ ale patriei nóstre, — până la anul 1848, nouĕ — Românilor ortodoxĭ nu ni-se permitea a ridica bisericĭ, cu turnurĭ şi clopote, în centrul oraşelor.

Acum însĕ după-ce au trecut acele timpurĭ dureróse, şi cu ajutorul prea bunului Dumneḑeu am redobândit şi vechea nóstră metropolie, şi după-ce mai dispunem şi de un fond modest, înfiinţat de fericitul Archiepiscop şi Metropolit Andreiŭ baron de Şaguna, care fond, — printr'o bună îngrijire, — s'a mai şi sporit: am credut sosit timpul, ca drept mulţumită lui D-ḑeu pentru redobândirea maicei nóstre metropolii şi altor asemenea bunătăţĭ, şi drept dovadă a vredniciei nóstre, în locul modestei capele, care ne-a adăpostit în trecut şi ne-a mângăiat şi în durerea pentru fatala perdere a maicei nóstre metropolii, sĕ ridicăm o biserică catedrală, mai tuturor bisericilor din metropolie, o catedrală démnă de cea mai veche metropolie şi religiune din iubita nóstră patrie.

Am credut sosit timpul pentru realisarea unei asemenea marĭ necesităţĭ şi dorinţe fierbinte a clerului şi a poporului nostru, dorinţă cu care s'au dus în mormênt fericiţii noştri înaintaşĭ, de memorie în etern binecuvêntată. Căcĭ décă n'am face acésta, ne-ar osândi greu chiar şi spiritul acelor fericiţĭ înaintaşĭ, carĭ încă la nascerea ideii unei catedrale s'au însufleţit la frumóse contribuirĭ benevole pentru fondul de care dispunem.

Am credut, că décă tóte popórele şi naţiunile mai culte şi mai luminate, ba chiar şi comunele mai însemnate se întrec a-şĭ ridica bisericĭ cât mai frumóse, ar fi o mare scădere ca noi o archidiecesă şi o metropolie sĕ nu avem o biserică démnă de noi.

De asemenea consideraţiunĭ purceḑênd şi mai avênd în vedere şi sublimă misiune nu a zidurilor, ci a spiritului bisericei, în memorabila ḑi de astăḑĭ, în care serbăm şi noi, împreună cu ceilalţĭ compatrioţĭ aniversarea naşterii Majestăţii Sale Preaînălţatului nostru Împĕrat şi Rege Francisc Iosif I., căruia, între alte multe avem a-i mulţumi şi redobândirea vechei nóstre metropolii, — cu ajutorul lui D-ḑeu, am aşeḑat piétra fundamentală, la zidirea primei nóstre bisericĭ catedrale, în onórea şi mărirea lui Dumneḑeu şi în folosul nostru sufletesc şi trupesc, aicĭ în centrul oraşului Sibiiu, în care sĕ mai putem întruni la serviciile divine şi pe cei vre-o 600 studenţĭ ortodoxĭ, de la institutele din acest oraş, carĭ până acuma au fost lipsiţĭ de acea mângăere, din lipsa de spaţiu, în vechea capelă.

Deşi fondul de care dispunem nu ajunge nicĭ pentru terminarea zidirii şi cu atât mai puţin pentru înfrumseţarea şi adjustarea internă şi pentru înzestrarea cu cele trebuincióse; totuşĭ în conţelegere cu veneratul nostru sinod şi consistor archidiecesan, am aflat de bine a întreprinde acea zidire în firma speranţă, că nu va fi nimenea dintre ai noştri, care, cunoscênd sublima misiune a bisericii nóstre naţionale, n'ar dori forte se vadă opul întreprins cât mai curênd şi terminat cu deplin succes şi care n'ar şi sprijini după putinţă acéstă întreprindere măreţă, închinată Domnului şi culturii nóstre religióse.

La acésta ne-a mai îmbărbătat şi împrejurarea, că cercetând noi cum au ridicat şi alte naţiunĭ şi confesiunĭ asemenea bisericĭ şi aflând, că mai peste tot asemenea întreprinderĭ s'au început cu puţine mijlóce materiale, dér cu multă credinţă în Dumneḑeu şi în ómenii cei aleşĭ şi binecuvêntaţĭ ai lui, prin colecte benevole, ne-am ḑis, pentru ce sĕ nu încercăm a face şi noi asemenea? şi aşa am urmat şi noi aceeaşĭ cale.

Ne-am impus acéstă grea problemă şi pentru-ca şi printr'un semn vĕdit al religiosităţii sĕ ne manifestăm simţul nostru intern către sfânta religiune străbună, al cărei spirit, prin feluritele valurĭ, câte au trecut peste noi, în cursul secolilor, ne-a conservat, precum ne va conserva şi în viitor tot ce avem mai scump, legea şi limba, datinile şi tradiţiunile străbune şi sincera nóstră iubire de patria străbună, ferindu-ne de pericolele cutropitóre şi apropiindu-ne tot mai mult de limanul mântuirii.

Ne-am impus asemenea problemă şi pentru-ca sĕ nĕ întărim tot mai mult în credinţa nóstră religiósă, îngerul nostru pazitor şi îndeptător, şi în aceste timpurĭ grele, prin carĭ trecem, în acea sfântă credinţă, de care nu ne póte lipsi nicĭ o părere lumésca, fiind ea o însuşire a sufletului neatingibil de puterea omenéscă.

In fine ne-am impus acea problemă şi pentru-ca prin ridicarea noului nostru Sion, sĕ simbolisăm reînvierea maicei nóstre metropolii şi ridicarea nóstră din starea cea tristă a trecutului, sĕ dovedim, că pe lângă nisuinţă şi voinţă tare, orĭ-ce perderĭ se pot redobândi şi tot-odată sĕ sigilăm şi cimentăm şi întrunirea nóstră într'o metropolie şi într'o biserică naţională. Şi aşa întruniţĭ şi în cugete şi simţirĭ sĕ ne reînoim şi întărim nisuinţele nóstre la tot la mai mare desvoltare a puterilor nóstre sufletescĭ, pentru a ajunge tot la mai multă perfecţiune, după cuvêntul sfintei evangelii: „fiţĭ desĕvêrşiţĭ, precum este şi Tatăl nostru cel din ceriurĭ“; şi prin acésta la binele vremelnic şi fericirea eternă, scopul suprem al omului.

Când aducem aceste la cunoscinţa iubitului nostru cler şi popor, nu putem tăinui, că doriuţa nóstră se va puté realisa numai décă vom contribui cu toţii, după posibilitate, la realisarea ei, precum fac acésta tóte popórele şi naţiunile mai înaintate şi cu aspiraţiunĭ de viitor tot mai bun.

Er décă astfel urméză tóte popórele mai înaintate, carĭ mai au şi alte terene de desvoltare, cu cât mai mult trebue sĕ o facem noi, carĭ trăim în şi prin biserică, noi cei atât de avisaţĭ la terenul bisericesc, pentru desvoltarea nóstră în cultura religiósă, cu cât mai mult avem a o face noi carĭ prin biserică dorim a ajunge pe celelalte popóre şi naţiunĭ, în onóre şi bunăstare, în bine şi fericire, când bine vedem şi înţelegem, că asemenea dorinţe numai prin jertfe se pot ajunge. Sĕ luăm dér şi noi îndemn şi esemple dela acelea, séu măcar şi dela poporul israiltean, care, deşi împrăsciat în tótă lumea, prin jertfele pentru credinţa sa, — contra tuturor grelelor cercărĭ venite peste el, — se susţine de secolĭ, într'o societate religiósă, ca într'o familie.

Decĭ avênd în vedere tóte aceste momente, de cea maĭ mare însemnătate pentru noi şi considerând că nu scim când ni-se va mai oferi asemenea ocasiune binevenită sĕ ne manifestăm şi prin faptă interesul faţă de biserică, ce-l întonăm atât de mult, din gură: venim a pofti şi a ruga pe toţĭ p. t. protopresbiterii, preoţii şi învĕţătorii noştri, carĭ trăesc dela biserică, apoi pe p. t. inteligenţii noştri, cei mai mulţĭ crescuţĭ cu ajutorul bisericei, şi în fine pe toţĭ p. t. poporenii noştri, de orĭ-ce stare, carĭ încă au a mulţumi lui Dumneḑeu şi bisericei starea lor, sĕ binevoiéscă a sprijini întreprinderea nóstră cu oferte benevole, şi apoi fie-care, în jurul sĕu, sĕ mai lumineze şi pe alţii asupra însemnătăţei celei marĭ, ce o are biserica pentru noĭ, şi sĕ-ĭ îndemne la asemenea contribuirĭ benevole, atât din simţ de pietate, cât şi din recunoscinţă pentru binefacerile primite dela Dumneḑeu şi dela biserică, în deplină speranţă, că prea bunul Dumneḑeu va rĕsplătĭ tóte jertfele făcute, cu darurile sale cele bogate.

După-ce astfel se vor lumina şi orienta toţĭ asupra însemnătăţii întreprinderii nóstre, mai aducêndu-le înainte şi acea coincidenţă minunată, cum prea bunul D-deu, chiar ĕst timp, când am început zidirea Sionuluĭ nostru, ne-a mai binecuvêntat şi cu un an dintre cei mai bine roditorĭ: fie-care p. t. protopresbiter, preot, învĕţător şi inteligent, sĕ premérgă şi altora cu bun esemplu, subscriind mai întaiŭ dênşii ofertul, cu care voiesc a contribui, apoi îndemnând şi pe alţii la asemenea contribuirĭ.

Peste acestea mai poftim pe preoţii din comunele nóstre mai cu stare, sĕ întrunéscă comitetele şi sinódele parochiale la şedinţe şi sĕ le recomande a vota şi din prisosul averii bisericescĭ, ce se va puté.

De asemenea mai poftim şi rugăm pe preoţii şi învĕţătorii nostri, ca cunoscênd dênşii mai de aprópe pe credincioşii noştri cei cu stare mai binecuvêntată de D-deu, sĕ umble pe la casele lor, pentru a aduna oferte benevole. Ofertele pot fi nu numai în banĭ ci, şi în naturale, şi se pot da orĭ îndată, orĭ după aceea, în tot casul însĕ tóte au a se înscrie într'o cólă de colectă, ce o va face preotul, ér unde sunt mai mulţĭ preoţĭ fie-care pentru parochia sa. Ofertele mai însemnate se pot plăti şi în restimp de trei anĭ, până când sperăm sĕ se termine zidirea; naturalele au a se preface în banĭ prin preoţii şi epitropii bisericilor. Pentru mai bună controlă, tóte contribuirile se vor publica în jurnalul nostru archidiesan, arătându-se cu numele comunele şi persónele, dimpreună cu sumele ce au contribuit.

Banii colectaţĭ sĕ se înainteze deadreptul cassei archidiecesane orĭ prin însuşĭ dăruitorul, orĭ prin preotul carele a adunat, de unde se va cuita primirea.

Pentru şi mai bună orientare a tuturor alor noştri, dispunem ca preoţii sĕ publice în biserică acésta carte pastorală, după împrejurările locale, într'o Dumineca séu sĕrbătóre, când biserica va fi mai bine cercetată de popor, ér colecta sĕ se încépă numai după publicare, în tot casul în cursul lunei lui Septemvrie a. c., continuându-se, aşa ca sĕ se pótă închide până la Noemvrie a. c. Numele dăruitorilor şi binefăcĕtorilor mai însemnaţĭ, la acésta întreprindere mare şi folositóre, se vor eternisa în dipticul séu pomelnicul bisericei, şi vor fi consideraţĭ pururea de ctitorĭ binefăcĕtorĭ ai catedralei nóstre, şi peste acésta numele acelora în tot anul se vor ceti în catedrală, şi pentru tóte timpurile se vor

---

— „Nu plânge, Majestate; uiţĭ póte, că sunt Dauphin şi, că cine este Dauphin nu póte sĕ móră aşa de uşor?“ . . .

Regina suspină şi mai tare şi micul Dauphin începù sĕ se sperie.

— „Ei, ḑise el, eu nu vréu sĕ vie mórtea sĕ mĕ ia; voi sci eu s'o împedec sĕ vie aicĭ! . . . Imediat sĕ vie patruḑecĭ de guardĭ dintre cei mai sdravenĭ şi sĕ stea în jurul patului meu! . . . O sută de tunurĭ marĭ sĕ stea ḑiua şi nóptea, cu fitilele aprinse sub ferestrile nóstre! Şi vai de mórte, décă va cuteza sĕ se apropie de noi!“ . . . . .

Pentru a face pe plac copilului regal regina făcù un semn. La moment se audiră tunurile mari prin curte şi patruḑecĭ de gardĭ întrară şi se aşeḑară în jurul sălii. Toţĭ erau soldaţĭ vechĭ cu mustăţile cărunte. Dauphinul se bucură, când ĭĭ vĕḑù, şi recunoscênd bine pe unul dintre ei, îl strigă:

— „Lorrain, Lorrain!“

Guardul făcù un pas spre el.

— „Eu te iubesc mult iubitul meu Lorrain ... Arată-mĭ puţin sabia ta....“ Décă mórtea va voi sĕ mĕ ia, tu o vei omorî, nu-i aşa“?

Lorrain rĕspunse:

— „Da, monsegniore“!

Şi lacrimile îi curgeau şiróie pe faţă.

In momentul acela, preotul se apropia de micul Dauphin şi începù sĕ-i vorbéscă încet, arătându-i un crucifix. Dauphinul îl ascultà cu un aer fórte mirat, pe urmă, întrerupêndu-l de-odată:

— „Inţeleg fórte bine ceea-ce 'mĭ spui, d-le abate, dér la urma urmei, n'ar puté prietinul meu Beppo sĕ móră în locul meu, décă i-aşĭ da banĭ mulţĭ, mulţĭ de tot“?....

Preotul continuà discursul, vorbind încet, şi micul Dauphin avea aerul din ce în ce mai mirat.

Când preotul sfîrşi, micul Dauphin suspinà din greu şi ḑise:

— „Tot ceea-ce 'mĭ spuseşĭ e trist, fórte trist, domnule abate, dér totuşĭ un lucru mĕ mângăe, adecă că acolo sus, în paradis, eu voiŭ fi tot Dauphin . . . Sciu, că bunul Dumneḑeu e vĕrul meu şi mĕ va trata după rangul meu“.

Pe urmă continuà, întorcêndu-se către mama sa:

— „Majestate, sĕ mi-se aducă cele mai frumóse haine, mantaua mea de hermelin alb şi pantofii de mătase! Vréu sĕ fiu în rênd cu îngerii şi sĕ întru în paradis îmbrăcat ca Dauphin“....

Pentru a treia óră preotul se plecà spre micul Dauphin şi începù sĕ-i vorbéscă încet.... Dér după puţină vreme, copilul regal îl întrerupse din nou cu mânie:

— „Insĕ atuncĭ“, strigà el, cu faţa roşie de mânie, „nu însemnéză nimic sĕ fi Dauphin“!... Şi fără a voi sĕ mai asculte ceva, din cele ce-i spunea preotul, micul Dauphin se întórse către părete şi începù sĕ plângă amar....

Braşov.

Trad. *Stelian Russu.*

cuprinde în sfintele rugăciunĭ ale Sionului nostru.

Dorind fórte ca și eu sĕ mĕ numĕr între acei donatorĭ, și tot-odată sĕ premerg și cu bun esemplu la acéstă colectă: cu mângaierea subscriu și ofer și din parte-mĭ, de astă-dată, modesta sumă de 5000 coróne, rugând pe Dumnedeu sĕ o priméscă ca și banul vĕduvei din sfânta evangelie.

După carĭ implorând și la acéstă întreprindere salutară ajutorul și binecuvêntarea lui Dumnedeu, sprijinitorul tuturor celor bune și folositóre, cu binecuvêntare archierésca am rĕmas:

Sibiiu, în 5/18 August 1902.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor:

Ioan Meţianu, m. p.,
Archiepiscop și Metropolit.

Primirea regelui Italiei la Berlin.

Berlinul, capitala Germaniei, a primit alaltăerĭ în mod strălucit pe regele *Victor Emanuel* al Italiei.

Orașul era bogat împodobit. Pe stradele pe unde trebuia sĕ trécă cortegiul era o mulţime enormă. Opt mii de membrii ai diferitelor societăţĭ erau înșiraţĭ d'o parte și de alta a stradelor, cu stégurĭ și embleme. Pe Siegesallee erau înșiraţĭ 12.500 de veteranĭ. Tribunele erau pline de dómne în toalete bogate.

Colonia italiană din Germania și cea din Copenhaga, avênd stégurĭ, domnișórele de onóre îmbrăcate în alb, diariștii și membrii municipalităţii, au luat loc la pórta Brandenburg. Timpul era fórte frumos.

Trăsura à la Daumont. cu patru cai, a înaintat în mijlocul însufleţitelor urale ale mulţimei. Din balcóne și dela ferestri, carĭ erau pline de lume, se fâlfăiau batiste. Regele Victor Emanuel îmbrăcat în uniformă de husar german, ședea la drépta. Când se opri trăsura, primarul Kürschner a ţinut un discurs, în care a făcut apologia triplei alianţe. El a dis, că întregul popor german e fericit de acéstă visită și că aliaţii voesc pacea.

„Sĕ dea Dumnedeu, ca sĕ se realiseze speranţele și dorinţele, carĭ se légă de acéstă visită", a încheiat primarul.

Regele *Victor Emanuel* a mulţumit din cap și a dis în franţuzesce: „Imĭ pare rĕu că nu cunosc în destul limba germană, pentru ca sĕ vĕ rĕspund în limba d-vóstră. Mulţumesc pentru splendida primire ce-mĭ faceţĭ".

Impĕratul Wilhelm însciinţă pe regele Victor Emanuel, că se apropiau 40 de domnișóre. Dênsele s'au înclinat și d-şóra Weiser a oferit regelui un buchet de rose galbene.

Regele a salutat milităresce pe tot parcursul la ovaţiunile ce i-se făceau. Italienii strigau, *evviva!*

La 10 óre regele și împĕratul au intrat în castel.

*

Toasturile schimbate alaltăséră la Berlin între împĕratul *Wilhelm* al Germaniei și regele *Victor Emanuel* al Italiei, au produs în Roma cea mai bună impresiune, de óre-ce ele au confirmat pe deplin, că tripla alianţă are o atitudine pacifică. Diarelă italiene se arată satisfăcute de marea distincţiune acordată de împĕratul Wilhelm primului ministru italian *Zanardelli*, căruia i-a oferit cea mai înaltă decoraţiune a Germaniei, adecă aceea a „Vulturului negru".

Etă toastele:

Impĕratul *Wilhelm*, ridicând paharul pentru regele Italiei, a dis:

„Iţĭ dic bine ai venit, nu din etichetă, ci din tótă inima. Bine-venit sĕ fie fiul cavalerescului Umberto, fără pată și fără frică, credinciosul aliat de care o sĕ-mĭ aminteșc cât voiŭ trăi; bine venit sĕ fie regele splendidei Italii, pămêntul visurilor nóstre, inspiratórea poeţilor și artiștilor noștri; bine venit sĕ fie credinciosul aliat după reînoirea pactului, care ne légă dimpreună cu nobilul nostru aliat Francisc Iosif, pact reînoit în tótă forţa lui, care aţâţia anĭ a dat Europei pacea și care cu ajutorul lui D-deu i-o va asigura pentru timp îndelungat.

„In acéstă salutare de bucurie, întréga patrie germană strigă: trăéscă regele Italiei! Ura! ura! ura!!"

Regele *Victor Emanuel* a rĕspuns cu următórele cuvinte:

„Sentimentele de adevĕrată afecţiune esprimate de Majestatea Vóstră pentru ţéra mea, pentru casa mea și pentru persóna mea, sunt o garanţie preţiósă de amiciţie, pe care și eu o dau din tótă inima.

„Imĭ amintesc cu emoţiune de adênca afecţiune frăţéscă a tatălui vostru pentru al meu, de afectuósa intimitate a bunicilor noștri.

„Cu simbolul acestor amintirĭ, popórele nóstre vor continua a face progrese pe calea civilisaţiunei, progrese deja sprijinite de vechea alianţă, pe care toţĭ o recunosc ca o eră de pace.

„Cu acéstă dorinţă, béu în sănĕtatea împĕratului și a familiei sale și pentru prosperitatea puternicei Germanii, de la care radiază o așa mare splendóre de muncă și sciinţă.

„Trăiéscă împĕratul!".

*

Visita solemnă a regelui Italiei s'a terminat prin binecuvêntarea drapelelor la arsenal, după care Majestăţile Lor s'au dus la palat.

Impĕratul a comunicat regelui Italiei, că a conferit, cu ocasia reînoirei triplei alianţe, d-lui *Zanardelli*, presidentul consiliului de miniștri italian, ordinul „Vulturul negru". D-l *Prinetti* a primit ordinul meritului „Coróna Prusiei". Regele Victor Emanuel a remis personal d-lui de *Bülow*, ordinul „Annonciatei".

Instalarea de protopop în Clușiŭ.

Clușiŭ, 28 Aug. n. a. c.

O viuă bucuriă a produs în tóte păturile societăţii românesce simţitóre din Clușiŭ și jur, alegerea d-lui Dr. *Elie Dăianu* de protopop al tractului gr. cat. al Clușiului. Atât inteligenţa, cât și poporul șĭ-a dat tótă silinţa, ca sĕ-i facă o vrednică primire.

In 27 l. c. diminéţa a plecat o deputaţiune, sub conducerea d-lui I. Beres la Blașiŭ, spre a saluta în numele tractului pe noul protopop și a mulţumi Escelenţei Sale Metropolitului pentru potrivita alegere. Acéstă deputaţiune a predat noului protopop un brêu roșu, ca semn de stimă și veneraţiune din partea fiitorilor sĕi parochienĭ, rostind d-l I. Bereș, conducĕtorul deputaţiunei, cu acéstă ocasiune o vorbire, la care a rĕspuns d-l Dr. Dăianu adênc emoţionat.

La óra 1 p. m. au plecat către Clușiŭ împreună cu deputaţiunea venită din Clușiŭ pentru întîmpinare și cu mai mulţĭ prietinĭ din Blașiŭ, anume: comisarul Metropolitului Reverendissimul domn canonic Gavrilă Pop, A. C. Domșa, profesorul de cant Nicolae Ionaș, tatăl noului protopop octogenarul Ioan Dăianu, preotul Totoianu și alţii.

La gară din Apahida, îl aștepta inteligenţa din Clușiŭ și poporul, care a mers anume într'un convoiu lung de trăsurĭ pentru întêmpinarea iubitului lor paroch și protopop. Punct la 5 óre sosesce trenul de către Blașiŭ, fiind întêmpinat din partea celor din gară cu un întreit „sĕ trăiéscă". Oprindu-se trenul, se cobóră mult doritul nou protopop Dr. E. Dăianu, împreună cu comisarul consistorial și ceilalţĭ, oprindu-se înaintea mulţimei, ce i-a ieșit înainte spre întêmpinare. D-l Stefan Roșianu adresându-se mai întâiu către comisarul consistorial, după aceea către noul protopop, rostesce un discurs de salutare, din care estragem următórele:

Prea onorate d-le protopop! In numele și în representanţa preoţimei și învĕţătorimei și a credincioșilor gr. cat. în numĕr de peste 28,000, am venit cu plăcere la marginea din spre rĕsărit a protopopiatului, de unde lumină de viéţă dătătóre așteptăm, pentru-ca sĕ plec înaintea ta stégul pe care scrisă este dragostea și stima ce îţĭ păstrăm. Bucuria și mândria ne-a adunat pe toţĭ aicĭ; bucuria, căcĭ ni-se dă ocasie deja acum sĕ ne manifestăm sentimentele nefăţărite de dragoste și mândrie, căcĭ caracterul tĕu moral, caracterul tĕu adevĕrat preoţesc, pregătirile tale frumóse, trecutul tĕu scurt, dér bogat în fapte bune și cu deosebire sentimentele tale faţă de sórtea poporului și a bisericei, ne dau garanţie deplină, că vei fi un povăţuitor înţelept, un conducĕtor neînfricat și un bun părinte. Noi credem, că calea ta și în viitor va fi calea muncei cinstite, că învĕţăturile, ce le vei propovĕdui adevĕrate vor fi, și direcţiunea ce vei lua, va fi corectă.

Credem, că vei susţiné pururea sus și tare stindardul moralităţii, pe care nu-l vei preda din nicĭ o consideraţiune. Pășescĭ iubite prietine pe un teren fórte spinos, dér pe terenul acela, pe care mai mult bine poţĭ face némului tĕu și unde mai multe merite poţĭ sĕ-ţĭ împletescĭ în curênd, carĭ pentru tine vor fi mângăere, ér pentru noi pilde pe carierile nóstre, îndreptare în acţiunile nóstre și încurajare în realisarea dorinţelor și nisuinţelor nóstre.

După acéstă frumósă vorbire, pășesce înainte inteligentul învĕţător d-l Ioachim Pop și în numele învĕţătorimei gr. cat. a tractului Clușiului salută pe domnul protopop.

D-l Dr. Dăianu a rostit la Apahida următórea cuvêntare:

Vĕdênd acésta strălucită manifestaţie de dragoste și alipire și dându-mĭ sémă de ilusiile strălucite ce vĕd, că Vi-le faceţĭ de venirea mea aicĭ, ar trebui sĕ mĕ retrag chiar de la marginea acestui tract dinaintea grelei sarcinĭ, ce mĕ aștéptă.

O dic acésta nu ca o frasă, căcĭ nu sunt omul fraselor, ci din o adêncă convingere, tocmai pentru-că 'mĭ dau bine sémă de greutăţile, ce mĕ aștéptă, cât și de slăbiciunile inherente ómenilor; o dic pentru-că am înaintea ochilor pe marii lucéfărĭ ai bisericei orientale Ioan Gură-de-Aur și Sf. Vasile-cel-mare, carĭ deși inzestraţĭ cu talente superióre și investiţĭ cu tóte sciinţele timpului lor, totu-șĭ când au fost sĕ fie investiţĭ cu demnităţĭ bisericescĭ, au fugit în pustie, nesimţindu-se vrednicĭ de a primi onorurĭ mai pre sus de-a îngerilor. Cu atât mai vîrtos ar trebui noi, simplii muritorĭ și ómenĭ de rênd. ca sĕ ne retragem dinaintea ăstor fel de grele demnităţĭ. Și décă totu-șĭ primesc demnitatea de paroch al Clușiului, pe care m'am hotărît sĕ o primesc și îndeplinesc, o fac întâiŭ pentru-că la acésta m'a trimes Inalt-Prea-Sfinţitul și iubitul nostru Metropolit Dr. Victor Mihalyi (Vii ovaţiunĭ la adresa Metropolitului), întărindu-mĕ întru onórea ei.

Și mĕ încred în fine în concursul frăţesc al preoţimei acestui tract, dintre carĭ vĕd vrednicĭ representanţĭ distinșĭ cu onorurĭ ale hărniciei preoţescĭ, și în ajutorul ce sper, că mi-l vor da și corpul învĕţătoresc, care s'a grăbit sĕ mĕ salute aicĭ la marginea tractului, cât și lamura intelegenţii române din Clușiŭ, care conscie de posiţia démnă a acestui centru, sunt sigur, că doresce sĕ conlucre cu o nouă însufleţire la desvoltarea și înflorirea bisericei și a școlei nóstre.

Mai fù salutat d-l protopop din partea d-șórei Leontina Moga, care la sfîrșitul vorbirei îi predă noului protopop un frumos buchet de florĭ adunate de pe câmpiile tractului, la ce d-l Dr. Elie Dăianu rĕspunde emoţionat până la lacrimĭ.

De aicĭ plecară cu toţii într'un convoiŭ lung de trăsurĭ către Clușiŭ, în frunte c'un echipagiu frumos împodobit, tras de patru cai.

La marginea Clușiului noul protopop e întêmpinat de-o mare mulţime de intelegință și popor, în numele cărora d-l G. Cante, mare proprietar în Clușiŭ, îl salută cu următórele cuvinte:

Prea Onorate d-le protopop!

La marginea acestei vechĭ cetăţĭ, de unde atât vifor a pornit, îţĭ dic într'o di de senină pace, în numele poporului credincios: „Bine ai venit părinte!"

Bine-ai sosit aicĭ. unde te întîmpină o mamă vĕduvită: „Naţia românéscă și Orfanele ei odrasle: Limba și Legea, abia strecurate prin vremurĭ!"

Bine ai ajuns părinte, aicĭ unde te aștéptă o școlă părăsită, ca sĕ o redeschidĭ, sĕ pótă străbate lumina veacului, o biserică ruinată, ca sĕ o ridicĭ, sĕ între în ea „Impĕratul Mărirei!"

Dumnedeu veghiătoriul peste sorţile popórelor, voie și putere sĕ-ţĭ dea și pașii sĕ-ţĭ fie urmaţĭ de isbândă!

Sĕ trăiţĭ într'u mulţĭ anĭ!

La acésta vorbire d-l Dr. Dăianu rĕspunde mulţumind pentru sentimentele de alipire.

De aicĭ urcându-se cu toţii érășĭ în trăsurĭ, plecară la biserica, ce era frumos împodobită cu verdéţă, în curtea bisericei fù întîmpinat d-l Dr. E. Dăianu de către curatoratul bisericei, în numele căruia d-l jude Leontin Pop îl salută pe noul protopop în scurte, dér cuprindĕtóre cuvinte, la carĭ d-l Dr. E. Dăianu mulţumesce într'un discurs avêntat.

* * *

Joi în diua Sfintei Marii s'a celebrat instalarea nou alesului protopop.

Biserica era frumos împodobită atât pe dinăuntru, cât și pe din afară. Inteligenţă și popor grăbeau cu toţii la biserică, ca sĕ vadă pe cel dorit. Au fost de faţă afară de Clușienĭ și o mulţime de preoţĭ și protopopĭ din jur și alţĭ onoraţiorĭ, cât și vre-o câţĭ-va din depărtărĭ mai marĭ, între carĭ am putut observa pe d-l George Pop de Băsescĭ, pe fraţii Francisc și Alesandru Hossu din Deva, și alţii.

O delegaţie condusă de d-l adv. Dr. Aurel Isacu învită pe d-l canonic și comisar consistorial Gavrilă Pop la actul instalării. La 9 óre se începe serviciul divin sub conducerea acestuia din urmă asistat de noul protopop Dr. Elie Dăianu, de fostul administrator protopopesc Stefan Roșianu, părintele Augustin Giurgiu și diaconul Vasile Moldovan. Rĕspunsurile liturgice le-a esecutat, sub conducerea d-lui Ionașiu profesor de cântărĭ în Blașiŭ, un cor compus din mai mulţĭ preoţĭ și învĕţătorĭ din jur.

După cetirea Sf. Evanghelii d-l canonic G. Pop ţine cuvêntarea de întroducere. Cu toţii îl ascultau cu drag pe acela, care numai cu vre-o dece anĭ înainte s'a depărtat din mijlocul Clușienilor a căror iubit și înţelept păstor a fost el un șir îndelungat de anĭ. Intr'o frumósă vorbire, în decursul căreia îi predă noului protopop cheile bisericei, Evanghelia și celelalte cărţĭ bisericescĭ cu insigniile puterii preoţescĭ, învită pe preotul Aug. Giurgiu sĕ dea cetire actului de numire archiepiscopesc și a actului prin care e numit D-sa comisar întroducĕtor din partea Exel. Sale Metropolitului..

După sfîrșirea vorbirei de întroducere noul protopop se urcă în amvon și emoţionat până la lacrimĭ, vĕdênd cu câtă iubire este întêmpinat din tóte părţile, ţine o prea frumósă cuvêntare, pe care o încheiă cu o pĕtrundĕtóre rugăciune.

După serviciul divin d-l Dr. Dăianu mergênd, la locuinţa sa provisorie la hotelul New-York, a primit aicĭ deputaţiunile, carĭ s'au dus sĕ-l bineventeze ca nou protopop instalat al Clușiului.

Deputaţiunile s'au presentat în următórea ordine: deputaţiunea preoţilor gr. cat. ai tractului, condusă de admin. protop. Ștefan Roșianu; a curatoratului bisericei gr. cat. din loc, condusă de către d-l jude în pens. Leontin Pop; a bisericei surorĭ gr. orientale din loc condusă de protopresbiterul Iuliu Roșescu; a institutului „Economul", condusă de d-l președinte al institutului Dr. Aurel Isacu; a învĕţătorilor gr. cat. ai tractului, condusă de învĕţătorul I. Murĕșan; a meseriașilor românĭ, condusă de președintele soc. Vas. Podóbă; a representanţilor pressei, condusă de adv. Fr. Hossu-Longin; a tinerimei universitare, condusă de cand. de adv. Ioan Giurgiu, după care au urmat apoi amicii și cunoscuţii sĕrbătoritului.

După bineventarea acésta a urmat un banchet festiv în onórea noului protopop, la care au luat parte, afară de comisariul consistorial, cam vre-o 60 persóne dintre carĭ mi-am remarcat pe următorii: D-l protopr. Iuliu Roșescu, George Pop de Băsescĭ, fraţii Alesandru și Francisc Hossu-Longin din Deva, Dr. Aurel Isacu, Dr. Amos Frâncu, Dr. Cassiu Maniu, Vasilie Podóbă direct. „Economului", colonelul în pens. Vele, protopopul din Feiurd Augustin Cosma, admin. protop. Șt. Roșianu, marele proprietar din Clușiŭ Havasi, Ioan Beres, protopopul Cojocnei, o mulţime de preoţĭ și învĕţătorĭ din tract și un frumos numĕr de studenţĭ universitarĭ.

Toaste s'au ţinut mai multe, între carĭ d-l Ștef. Roșian pentru Escel. Sa Metropolitul Dr. Victor Mihalyi, Dr. Aurel Isacu pentru Dr. Dăianu, prof. Florantin Popp pentru protopresbiterul gr. or. Iuliu Roșescu, Iuliu Roșescu pentru Dr. Dăianu și buna înţelegere între bisericile surorĭ, protop. Augustin Cosma pentru canonicul Gavrilă Pop, Dr. Frâncu pentru ţĕranul român și în deosebĭ pentru octogenarul ţéran Iosif Dăianu, tatăl nou alesului protopop; au mai toastat d-nii George Pop de Băsescĭ pentru Dr. Dăianu, care i-a mulţumit, Ioan Beres pentru filantropul mare proprietar din Clușiŭ S. Havasi, ș. a.

După aceea s'a dat cetire numĕróselor telegrame de felicitare sosite din diferite orașe și ţinuturĭ.

Cu acésta Rvdss. D-n canonic într'o însufleţire generală ridică masa la 5 óre p. m., care a încheiat şirul frumóselor serbărĭ.

L. R.

SCIRILE DILEI.

17 (30) August.

Monumentul lui I. C. Brătianu. „Figaro" scrie următórele: Arta francesă vine sĕ reporteze un nou succes în ţéra Carmen Sylvei. In adevĕr sculptorului Ernest Dubois, autorul monumentului lui Bossuet destinat catedralei din Meaux, România i-a comandat statua lui Brătianu, marele patriot. Artistul ne arătă ierĭ opera sa terminată; un grup compus din Brătianu, din patria română, ridicând drapelul sĕu, ale căruĭ cute fâlfăe cu mândrie în vênt şi din un soldat salutând tînĕra Românie. Acest grup ocupă partea superióră a monumentului, care are aprópe înălţimea aceluia a lui Gambetta din piaţa Caroussel, şi a căruĭ întregime se completéză din 8 alte figurĭ împrejurul piedestalului şi ale celor patru colţurĭ ale fundamentului şi din bas reliefurĭ povestind, prin scene magistral redate, venirea Regelui Carol în 1866 şi primirea entusiastă a poporului sĕu la întrarea în Bucurescĭ.

Din Hĕlchiŭ ni-se scrie cu data de 11 August v.: Adĭ e sĕptĕmână s'a improvisat în comuna Hĕlchiŭ o producţiune în şcóla românéscă de acolo, din partea a trei tinerĭ, carĭ au visitat pentru o di pe părintele nostru T. Roşca. D-l V. Branisce a ţinut o instructivă conferenţă despre însemnătatea bibliotecilor la sate, în care pe lângă subiectul strict dis a mai atins şi alte cestiunĭ sociale românescĭ de mare importanţă. D-l Z. Bârsan a declamat poporului poesia „Peneş Curcanul" de V. Alexandri, îmbrăcat în costum de curcan. A mai declamat apoi „Soldatul lui Ţepeş" de Aricescu. Tînĕrul Sofr. Roşca, fratele părintelui, cu frumósa-i voce de tenor a cântat mai multe doine. Afară de aceştia au mai cântat şi declamat feciorĭ şi fete din localitate. Toţĭ au fost rĕsplătiţĭ cu aplause prelungite din partea Românilor Hĕlchienĭ, carĭ însufleţiţĭ s'au grăbit cu mic cu mare sĕ le asculte graiul celor carĭ vréu sĕ le vorbéscă. Nu trebue sĕ uit primirea românéscă, ce li-s'au făcut. Dela gara Bod au fost aduşĭ într'o trăsură cu patru cai şi însoţiţĭ de şése călăraşĭ îmbrăcaţĭ în costume naţionale.

O alegere de învĕţătóre, şi încă ceva. In diua de 24 August a fost alegerea de învĕţătóre în comuna Cizeriu (Sĕlagiu), şi s'a ales din trei candidate d-şóra Maria Orianu. După actul alegeriĭ numerósa inteligenţă s'a presentat în casa părinţilor domnişórei, spre a-şĭ esprima felicitările. Aicĭ s'a servit un prând, la care s'au pronunţat mai multe toaste. Era de faţă şi d-l vicar al Sĕlagiului, Alimpiu Barbolovicĭ. — Până aci tóte-s bune. Dér s'o fi întêmplat sĕ fi fost p'acolo şi vr'un individ, care are mâncărimea scrisului la jurnale şi s'a apucat sĕ scrie o corespondenţă la „Ellenzék" din Clujiŭ. Şi după ce a descris alegerea şi ospĕţul, adaogă:

„Atât conversaţia, cât şi toastele s'au ţinut în limba maghiară".

Nouĕ nu ne vine a crede, că la un prând dat din incidentul alegerei unei Românce la postul de învĕţătóre, în casele unui Român şi fiind de faţă vicarul Sĕlagiului, cunoscut de sentimentele sale bune românescĭ, sĕ se fi dispreţuit atât de mult armoniósa nóstră limbă, în cât sĕ fi conversat şi tuastat unguresce.

Contele Tisza Laszlo, fratele fostului ministru-preşedinte Tisza Kalman, a murit alaltăerĭ în Gmunden. Era sprijinitor credincios al politicei fratelui sĕu, în dietă însĕ n'a jucat vr'un rol mai însemnat, a lucrat pe teren bisericesc şi a fost şi preşedinte al societăţiĭ honvédilor. Era socrul fostului fişpan al comitatului Târnavei-micĭ, Sándor János comisar guvernial secuesc.

Sfâşiat de un urs. Generalul Vartiadi şi-a aranjat o grădină de animale la o moşie a sa din judeţul Vlaşca. Inainte de asta cu o sĕptĕmână a scăpat un urs din acéstă grădină şi cutreerând câmpii şi pădurile, ajunse în hotarul comunei Ciolanu, unde a rănit pe un băiat, care păzea caii. Acesta a putut sĕ scape numai graţie ajutorului unor cânĭ puternicĭ, pe carĭ îĭ avea cu sine. Ursul a dispărut în pădure, Dumineca trecută a eşit din nou la ivélă şi s'a aruncat urlând asupra ţĕranului Voicu Ducuţu. Intre om şi urs s'a născut o luptă crâncenă piept la piept. Din nenorocire ursul a eşit biruitor, sfăşiind cu desĕvîrşire pe Voicu, aşa că n'a rĕmas din el, de cât o grămadă de carne, pe care au cules'o a doua di din tóte gropile, ca sĕ-i facă înmormêntarea.

Invĕţător înecat. Din S.-Miclăuşul mare se scrie, că învĕţătorul Ioan Toldi s'a înecat dilele acestea în Mureş. Invĕţătorul, care nu era de cât de 24 anĭ, se scălda şi din nebăgare de sémă a fost luat de vêrtej. Nisce morarĭ, carĭ erau în apropiere, au sărit în ajutorul lui, atuncĭ însĕ era prea târdiu, căcĭ învĕţătorul dispăruse.

Congresul apicultorilor. Astădĭ în 30 August se deschide în Timişóra congresul apicultorilor (stuparilor) germanĭ, austriacĭ şi ungurĭ. La acest congres va participa şi ministrul de agricultură Ignatie Daranyi. Congresul va dura până la 5 Septemvrie şi va fi împreunat şi cu o esposiţie de miere şi alte lucrurĭ de ale apiculturei.

A vrut sĕ fure un copil. O ţigancă corturăréscă trecea alaltaerĭ pe strădile Oraviţei. Inaintea unei case stetea un băieţel, fiiul inginerului Marcsekényi. Fata în îngrijirea căreia fusese dat băiatul, plecase pentru un moment şi lăsase băiatul singur. Ţiganca l'a luat în braţe, l'a înfăşurat în nisce sdrenţe şi-l ducea sĕ-l pună în căruţă. Din norocire tocmai atuncĭ se întórse fata şi vĕdĕnd, că băiatul a dispărut, s'a luat după ţigancă şi i-a luat copilul. Ómenii, carĭ se adunaseră, erau cât pe aci, sĕ o sfâşie pe ţigancă.

Serbare de copii. Mâne, Dumineca, la *casa de tir* serbare de copii.

Clopotele din Botiz-Oşvarĕu. Un turist din părţile sătmărene ne scrie, că a fost dilele acestea în comuna Botiz-Oşvarĕu şi a asistat în frumósa biserică de acolo la sfânta liturghie, remânĕnd fórte încântat de pietatea credincioşilor şi de cântările armoniόse, ce le-a audit. Eşind din biserică a vĕdut cum s'au apropiat nisce parochienĭ de venerabilul lor preot, întrebându-l: „D-le Părinte! Audim, că vreţĭ sĕ ne vindeţĭ şi clopotul cel mare. Asta sĕ nu o faceţĭ. Că de multe rele ne-a scăpat pe noi acel clopot, alungându-ne grindina şi potopul de pe hotar".— Părintele le-a esplicat ómenilor, că nu clopotele, ci graţia divină îĭne scapă de tóte relele şi că de multe orĭ s'a întêmplat, ca ómenii carĭ au tras clopotul pe vreme de furtună, tocmai prin acéstă mişcare facênd curent, au atras trăsnetul şi au rĕmas morţĭ pe loc.

Este de mirat, cât de cu greu pĕtrunde adevĕrul în popor şi cât de mult ţine poporul la credinţele sale deşerte!

Petrecerea Braşovechenilor. Atragem din nou atenţiunea publicului nostru românesc din localitate asupra petrecerei cu cântărĭ, declamaţiunĭ şi teatru, ce se va da mâne séră, Dumineca, din partea membrilor corului bisericei gr. or. din Braşovul-vechiŭ, în grădina hotelului „Pomul verde". Inceputul la 7½ óre séra. Intrarea de persónă 1 cor., de familie (à 3 persóne) 1 fl. 20 cr.

Concertul domnişórei Honigberger. Atragem din nou atenţiunea asupra concertului anunţat deja al domnişórei Honigberger, pentru care se manifestă un viu interes în cercurile amatorilor de musică. Nicĭ nu e de mirat, că Braşovenii se intereséză, de óre-ce concertanta este originară de aicĭ, şi afară de acésta renumele ce şi l'a câştigat, precum şi programul bine ales garantéză de un succes desăvîrşit. Biletele s'au vîndut deja în mare parte la domnii Simai şi Orendi, aşa că cei interesaţĭ trebue sĕ se grăbéscă.

Musica comunală va cânta sĕptĕmâna viitóre, precum urméză: Dumineca la órele 11 a. m. pe promenada de jos, Lunĭ la órele 6 p. m. pe promenada de jos, Joi la órele 6 p. m. pe promenada de jos, Vinerĭ la órele 6 p. m. în parcul Rudolf.

Sf. Maria la Sinaia.

— 29 August

Pentru diua de sf. Maria au sosit la Sinaia peste 1000 de persóne. De asemenea un numĕr considerabil de ţĕranĭ de prin împrejurimĭ. De diminéţă încă frumosul oraş avea un aspect sĕrbătoresc. La mănăstire, după oficiarea serviciului divin, s'a făcut obicĭnuitul hram al acelei mănăstirĭ.

Au asitat AA. LL. RR. Principele Ferdinand şi Principesa Maria, micul Prinţ Carol, D-na Mavrogheni, Miss Folliot şi d-l colonel Antonescu. Biserica era fórte frumos împodobită.

Un alt serviciu religios s'a oficiat în paraclisul din curtea mănăstiriĭ, reservat pentru popor. Ceremonia s'a terminat la órele 10 şi jumĕtate, când AA. LL. RR. Principiĭ moştenitorĭ au plecat la palat. Stareţul i-a condus până la eşirea din curtea mănăstirei. După serviciu stareţul cu călugăriĭ au împărţit pâne, vin şi brânză la 300 de sĕracĭ, după cum se obicĭnuesce în fie-care an.

După prând la órele 3 în sala Casino s'a dat o producţiune în scopul zidirei unei şcóle higienice în Sinaia-sat, şcólă condusă de present de d-na învĕţătóre M. Stănescu. Programul acestei producţiunĭ a fost cât sĕ póte de variat şi de bine esecutat. A cântat corul diferite bucăţĭ naţionale, s'au declamat mai multe poesiĭ şi dialogurĭ şi la sfîrşit s'a jucat piesa teatrală „Jeau Marie" de Riehep.

Douĕ fetiţe de şcólă în costume corespundĕtóre rolurilor, au declamat în mod dialogat piesa „Sergentul" de V. Alexandri. 'Ţi era mai mare dragul sĕ le vedĭ. Sergentul obosit, schiop, cu hainele rupte, se opresce sĕ se odihnéscă. Aude sunând trompetele şi vede venind spre el o cétă de óste împĕrătéscă în frunte cu colonelul. Dialogul dintre ei a fost nespus de rĕuşit şi când colonelul îĭ întrébă pe sergentul, de ce a fost decorat şi acesta îĭ rĕspunde:

Sciu eu? Ci-că drept plată,
Că am luat eu stégul redutei şi pe dată
Cu el strĕpuns de glónţe ne-am prăbuşit în şanţ,

tóte inimile au tresărit de mândrie naţională, vĕdĕnd mândria şi energia, cu care fetiţa-sergent a sciut sĕ predea aceste versurĭ.

La sfîrşit băeţii şi fetiţele de şcólă au jucat jocurĭ naţionale, îmbrăcaţĭ cu toţiĭ în costume românescĭ. Era un tablou demn de vĕdut.

Piesa „Jeau-Marie" a fost jucată de cunoscĕtorĭ în ale teatrului. A dat binevoitorul concurs d-şóra Voiculescu, elevă la Conservatorul din Bucurescĭ, ér pentru rolul principal a fost chemat de către primăria oraşului Sinaia tinĕrul artist Z. Bârsan, care a fost rĕsplătit din partea publicului cu ovaţiunĭ sincere şi dăruit de comună cu un splendid buchet de florĭ.

Producţiunea s'a terminat la 5 şi ceva, lăsând o frumósă impresie celor carĭ au fost de faţă.

Corespondent.

Avis

pentru adunarea gen. a „Asociaţiunii" ce se va ţine în Oraviţa la 14—15 Septembre a. c. st. n.

Comitetul aranjator pe lângă programul oficios a mai proiectat următórele:

1) Sâmbătă în 13 Septemvre séra la 8 óre convenire în grădina hotelului „Coróna".

2) Dumineca în 14 Septemvre: a) la 9 óre dim. serviciu divin în biserica gr. or. din Oraviţa-montană. b) la óra 1½ banchet în grădina hotelului „Coróna". c) la óra 4. d. m. petrecere poporală în curtea bisericiĭ. d) Séra joc în sala hotelului „Coróna".

3) Lunĭ în 15 Septemvre: Séra musică în grădina de tir.

4) Escursiunĭ la Anina, Ştaer, Marila, Valé-Ciclova, Călugăra, eventual isvorul Coronini şi Ochiu Beiului.

Cuartire se vor reserva numai acolor óspeţĭ, carĭ mult până în 5 Septemvre vor anunţa la adresa institutului „Oraviciana" participarea lor la adunare şi óra sosiriĭ.

Bilete pentru banchet à. 5 cor. se vor da numai acelor persóne, carĭ se vor anunţa până la terminul fixat mai sus.

Cei-ce voesc a participa la escursiunea cu trenul ce plécă la óra 5.14 dim. spre Lişava-Craşova-Anina, au sĕ se anunţe la locul amintit mai sus până în 14 Sept.

Comitetul aranjator.

ULTIME SCIRI.

Tuşnad, 30 August. In şedinţa de erĭ a congresului secuesc, secţia pentru emigrărĭ, *Barabas* Endre a îndreptat un violent atac contra României. Vorbind despre starea Ungurilor (Sĕcui, Ciangăi) carĭ trăesc în România, a dis, că ei sunt romănisaţĭ în mod brusc. Guvernul român a interdis cărţile din Ungaria în şcólele maghiare. Cei 100,000 romano-catolicĭ maghiarĭ n'au bisericĭ, nicĭ şcóle în România, reformaţii au şcóle primare, dér de la 1894 încóce pe banĭ maghiarĭ se predă românesce în şcólele acestea limba română, istoria, geografia. Miseriile acestea le atribue Barabas slăbiciunei representanţei diplomatice care nu apĕră interesele maghiare. Pretinde într'o moţiune, ca oficiul de esterne din Viena sĕ aplice funcţionarĭ maghiarĭ acolo unde trăesc Maghiari în numĕr mai mare, şi sĕ facă a-se respecta independenţa de stat. Moţiunea a fost primită.

Berlin, 30 August. Contele *Bülow* şi ministrul italian de esterne *Prinetti* a avut erĭ o conferenţă.

Petersburg, 30 August. A produs mare sensaţie scirea, că prinţul *Obolenszky*, guvernatorul din Charkov, a fost chemat la Ţarul, care vrea sĕ se informeze personal asupra causelor revoltei ţĕrănescĭ. Ţarul însuşĭ desaprobă mijlócele crudele, ce le aplică Obolenszky faţă de ţĕranĭ. In acelaşĭ scop a sosit aicĭ şi guvernatorul din Jaroslav.

Literatură.

A apărut *„Almanachul"* societăţii *„Petru Maior"* Budapesta 1901 cu un conţinut bog-t şi ilustrat. Format 8° cu 144 paginĭ. *Preţul 4 coróne.* Se află de vêndare la Tipografia *A. Mureşianu* cu preţul indicat, plus 35 banĭ porto.

Publicare de concurs.

Societatea acționară de împrumut și păstrare „*Mercur*“ din Năsĕud a votat anul curent din suma destinată pentru scopurĭ filantropice, suma de *30 coróne* cu menirea de a-se premia acel învĕțător dela școlele confesionale de pe valea Someșului, care arată cel mai mare progres pe terenul pomăritului și care sumă s'a pus la disposiția subscrisului presidiu.

In conformitate cu hotărîrea comitetului reuniunei d. d. 3 Iulie a. c. pct. III al prot. prin acésta pentru suma indicată se publică concurs, avênd doritorii de a câștiga acest premiu, a-șĭ înainta concursele la acest presidiu până la 15 Septemvrie a. c.

Concurenții pe lângă facerea unei schițe simple a grădinei de pomĭ de la acea școlă (nu a grădinei economice comunale) — vor avé a arăta în concursele lor posițiunea, împărțirea grădinei și soiul pomiior, ce cultivă în ea. Câțĭ oltoi are în fie-care tablă? Câțĭ neoltoițĭ? Câțĭ oltoi vinde pe an și respective distribuesc locuitorilor din comună și jur? De când funcționeză ca învĕțător în respectiva comună și când s'a înființat grădina de pomĭ?

Pe scurt va da și alte deslușirĭ cu referință la calitatea pământului, timpul și modurile de altoire, ce priesc mai bine în acest ținut.

Despre starea faptică a grădinii de pomĭ, cum și despre adevĕrătatea datelor așternute prin concurent, subscrisul presidiu se va convinge în persónă, eventual prin alt delegat al sĕu.

Presidiul reuniunei învețătorescĭ gr. cat. „MARIANA“.

Năsĕud, la 20 August.

Vice-președinte: *Ignațiu Seni.* Secretar: *Clement Grivase.*

Multămită publică.

La petrecerea de vară ținută în Dicio-Sân-Mărtin la 2 August n. 1902 au binevoit a contribui cu banĭ următorii P. T. domnĭ:

Eugen Bianu, notar, Făget 16 cor., Sofron Oprea, proprietar, Șomoștelnic 6 cor., Moise Birtolon, notar, Lăscud 5 cor., Teodor Vancea, cancelist cottens D.-S.-Mărtin, Ioan Boer paroch Lechința-de-Mureș, Augustin Nascu înv. în Ciavașul-de-Câmpie, familia Șandru Sighișóra, Dr. Eliă Dăianu prof. Blașiŭ, Ioan Anca, paroch Subpădure, Alesandru Moldovan, proprietar Chirileu, Pekri Sándor proprietar D.-S.-Mărtin, Pekri Denes, cassar de bancă D. S.-Mărtin și Petru Șogan Cerghidul-mare *câte 2 cor.*

Ilarie Vlad cancelist la jud. reg. Hususeu, Nicolau Costea înv. pens. Boziaș, Simeon Muntean not. cerc. Blașiŭ, Vasile Suciu prefect la tipogr. Blașiu, Boer Gábor primar com. D.-S.-Mărtin, Eugen Răduțiu preot Cerghizel, Simeon Caluțiu, adv. D.-S.-Mărtin, Emil Vlasa proprietar Sâncel, Vasile Pop proprietar Cuștelnic, Silviu Andreiu notar Totoiu, Ioachim Langa paroch Tătârlaua, Dr. Báthori Béla protofisic D.-S.-Mărtin, Kedves Jozef, vice-notar comittatens, D. St. Martin, vĕduva Martz, Frigyes D.-S.-Mărtin, Alesandru Morariu cand. de advocat, Elisabetopole, Henrich Bach, hotelier D.-S.-Martin, *câte 1 cor.* Eră oferte benevole s'au primit dela d-nii: Dr. Vasile Hossu canonic-prelat Blașiŭ 10 cor., Alesandru Uilăcan, canonic Blașiŭ 10 coróne, Dr. Laurențiu Pop, advocat Abrud, 5 cor., Dănilă Muntean notar Cuciu 5 cor., Petru Nirăștean paroch Ernot 3 coróne.

Tuturor acestor P. T. Domnĭ, carĭ au binevoit a contribui și a ne trimite oferte benevole, în numele comitetului aranjator le aduc și pe acéstă cale cea mai mare mulțumită.

Dicio-Sân-Mărtin, 22 Aug. n. 1902.

Laurențiu Pascu,
casarul petrecerei.

Productele agricole ale țĕranilor.

D. Ion *Kalinderu*, administrator al Domeniului Corónei, a trimis agenților Domeniului următórea interesantă și instructivă circulară:

Este în deobște cunoscut, că productele agricole recoltate de locuitorĭ, independent décă anii au fost bunĭ séu rĕi, sunt de obiceiŭ inferióre celor obținute de proprietarĭ séu arendașĭ, atât ca cantitate, cât mai ales în ce privesce calitatea.

Causele pentru carĭ țĕranii au mai tot-déuna producte slabe, sunt multe. Printre cele dintâiŭ e sĕmînța, pe care nu o pun curată, alésă și de bună calitate, ci la întêmplare, fie din cea pe care o au ei din anul trecut, tot slabă, ne curățită, fie cumpĕrată dela consătenĭ séu de la speculanțĭ. Mai este apoi faptul, că nu fac lucrările în condițiunĭ bune și la timp, ci tot-déuna cu întârdiere, după ce au sfîrșit pe ale proprietarilor și arendașilor.

Asupra acestor neajunsurĭ v'am atras adesea atențiunea, atât verbal, cu ocasiunea inspecțiunilor, cât și prin circulărĭ. Selecționarea (alegerea) semințelor a format cum scițĭ, obiectul unui ordin anterior, prin care v'am dat îndrumărĭ cum s'ar puté face cu mai multă înlesnire și v'am îndemnat a da locuitorilor chiar sĕmînța de la noi, ér neexecutarea lucrărilor la timp mi-a oferit prilegiul sĕ vĕ recomand, cu stăruință, destul de des a chibzuì și a întocmì învoelile nóstre agricole astfel, în cât și sătenii sĕ pótă muncì pământul lor, negrăbițĭ la vreme, atuncĭ când cere trebuința.

Amintesc acestea, nu pentru că nu s'ar fi făcut nimic pe domeniile nóstre în acéstă privință, ci pentru a vĕ atrage băgarea de sémă și asupra unora din celelalte cause. Doresc adecă sĕ vĕ vorbesc despre strîngerea și păstrarea recoltelor de către țĕranĭ, lucrărĭ nu mai puțin însemnate, dér carĭ lasă mult de dorit, fie din nepricepere, fie din nepăsare, și carĭ au de urmare vêndarea cerealelor pe un preț mic.

Am constatat cu părere de rĕu, că unii din locuitorĭ n'au voit a treera cu mașinile nóstre, carĭ li-s'au pus la disposiție cu multă grabă și în condițiunĭ de tot lesniciόse.

Au preferit a treera după obiceiul vechiŭ, cu caii, în cât pe lângă risipă, pierdere de timp prețios, au adunat productele în condițiunĭ cum nu se póte mai rele, amestecate cu pămênt, plévă, semințe de buruienĭ și alte corpurĭ strĕine, carĭ le scad valórea.

La vîndare, în loc sĕ obțină un preț bun, potrivit, le desfac pe mai nimic, din pricină, că cumpĕrătorul nu le póte întrebuința séu revinde în starea în care se găsesc, ci e silit a le da la vênturătóre și trióre, cheltuială pe care natural trebue sĕ o scadă din preț.

Timpul e însĕ banĭ și aceștia, cu drept cuvênt, nu scad numai spesele propriŭ dise, ci și vremea pierdută cu aceste operațiunĭ, în cursul cărora ar fi putut face cu folos alte afacerĭ.

Pentru cereale curate cu înfățișare plăcută și frumósă, plătesc tot-déuna mai mult, dând prețul după cursul dilei. Cu cât productele sunt mai curate și de calitate mai bună, cu atât și valórea lor e mai mare, dovadă sunt cele destinate pentru sĕmînță, carĭ trebuesc sĕ fie curățite cu îngrijire, alese, décă e cu putință astfel, ca bobul sĕ fie unul și unul, mare, plin, cu aspect frumos, sunt plătite mult mai scump de cât cele pentru morĭ și alte industriĭ.

O altă causă, că țĕranii nu se pot bucura, pe cât s'ar cădé, de rodul muncei lor, e și împrejurarea, că unii pe lângă lipsa de îngrijire cu care le adună séu păstréză, le arvunesc, le vînd chiar definitiv de cu iérnă. E adevĕrat, că cei mai mulțĭ fac acésta de nevoi bine justificate, sunt însĕ destui și din aceia, carĭ recurg la procurarea de banĭ pe acéstă cale pentru trebuințe, carĭ s'ar puté amâna séu reduce, cum sunt de pildă cheltuelile exagerate ce fac cu ocasiunea botezurilor, nunților, deceselor, etc. Pentru asemenea cheltuelĭ îșĭ vênd grânele cu atâtea lunĭ înainte pe la cârciumarii din sat, samsarĭ și alți misițĭ, carĭ mișună prin sate și profită de lipsurile momentane.

Sătenii nu-șĭ dau sémă de rĕul ce și-l fac singurĭ, nu se gândesc, că aceștĭ cumpĕrătorĭ sunt rapacĭ și nu le dau decât un preț derisoriu. Ei nu se duc cu mintea nicĭ la viitor, care le-ar puté fi vitreg, décă nu s'ar face bucatele, băgându-i afund în datoriĭ.

Acesta e un neajuns însemnat și trebue sĕ luptăm din tóte puterile în contra lui, sĕ-l combatem și sĕ-l stîrpim prin mijlóce potrivite.

Până la înființarea sindicatelor agricole, despre care v'am vorbit într'o circulară anterióră și care e idealul nostru, vĕ învit, d-le agent, a sfătuì pe sătenĭ fără încetare, în adunările societăților culturale și economice, după ieșirea din sf. biserică, la câmp, cu un cuvênt orĭ de câte-orĭ ve-țĭ avé ocasie, sĕ se lase de obiceiurile de până acum și sĕ caute și ei a-șĭ însușì progresele cunoscute până adĭ în tóte lucrările agricole. Profitul nu atêrnă numai de rodnicia unui an séu altuia, ci în bună parte și de modul cum lucréză și cum vinde. Acela care scie sĕ lucreze mai bine, mai eftin și sĕ vîndă la timp cu preț bun, e de două-orĭ câștigat.

Arătați-le din nou, că administrația nóstră nu doresce mai bine de cât a le face tóte înlesnirile, a pune la îndemâna celor lipsițĭ, mașinile nóstre cu mecanicii trebuincioșĭ, în condițiunĭ ușóre. Pentru comune și locuitorii bogațĭ, carĭ ar voì sĕ se întovărășéscă pentru a-șĭ cumpĕra treerătóre și alte mașinĭ séu unelte, suntem gata a îngriji de procurarea lor, în condițiunĭ favorabile și cu marĭ înlesnirĭ de plată.

De asemenea în privința vîndărei productelor locuitorilor de pe domeniile nóstre, îi vețĭ sfătuì sĕ se desfacă cu un moment mai curênd de procedeele de până adĭ. Sĕ nu le mai dea pe nimic și încă de iérnă pe la speculanțĭ, ci décă nevoia e care-i îndémnă, sĕ caute a o înfrunta, a o împlinì pe altă cale mai puțin păgubitóre și sĕ aștepte timpul când se vênd productele și epocele când ar puté lua un preț mai bun, căcĭ vor fi mai câștigațĭ.

Unul dintre mijlócele prin care s'ar puté aduce de-ocamdată o îmbunătățire în acéstă privință, ar fi sĕ îșĭ vêndă produsele prin mijlocirea nóstră. Noi cunóscem mulțĭ cumpĕrătorĭ serioșĭ, suntem în curent cu prețurile și am puté face sĕ li se plătéscă mai bine, vețĭ chibzuì însĕ și vețĭ întocmì lucrurile astfel, încât sĕ nu avem neplăcerĭ nicĭ noi, nicĭ locuitorii, dată fiind calitatea produselor și împrejurarea, că pentru a avea partidă mai mare trebue întrunite mai multe cantitățĭ de calitățĭ diferite.

Sciu că realisarea acestei idei e lucru greu, dér mai sciu că e de ajuns décă isbutițĭ o dată, de două orĭ. Locuitorii vĕdênd binele, ce li-l facem, se vor oferì singurĭ și nu mĕ îndoesc, că cu tóte pedicile ce vețĭ întêlnì, vĕ vețĭ da tótă silința ca unii ce cunósceţĭ firea țĕranului, trăițĭ în mijlocul lor și vĕ îndeletnicițĭ cu agricultura despre care un mare orator roman a dis cu atâta dreptate.

„Nimic nu e mai bun de cât agricul„tura, nimic nu e mai dulce și mai demn „de omul liber“.

Administrator:
Ion Kalinderu.

ECONOMIA.

Folosul pomăritului.

Pomăritul, atât ca ram lateral al economiei, cât și ca mijloc însemnat de sănĕtate (igienă), este de un folos neprețuit. Ca ram lateral economic este însemnat, pentru-că pomii cu rădĕcinile lor nu se nutresc din pătura aceea de pământ, care e destinată culturei bucatelor séu legumelor, ci din pătura cea mórtă, care nu póte fi folosită de acelea; ér ca mijloc de sănĕtate este însemnat, pentru-că ne îmbunătățesce clima comunei și a ținutului, în care trăim, după-cum vom vedé și mai jos.

Pomăritul mai este însemnat și pentru-că, pe lângă póme, ne mai dă și lemne de foc și pentru lucru. Apoi sunt ținuturĭ, carĭ afară de pomărit, nu mai sunt bune de alte culturĭ; sunt mai departe pămênturĭ umede, mocirlóse séu năsipóse, carĭ afară de cultura răchitelor, arinilor, salciilor, acaților, plopilor ș. a. nu sunt acomodate pentru alt-ceva.

Pomăritul este de însemnat din punct de vedere sanitar, pentru-că prin foile pomilor se face aerul așa numit carbonic și se preface în oxigen séu în aer neapĕrat de lipsă pentru rĕsuflarea ómenilor și a animalelor.

O comună séu ținut, cu cât are pomĭ, arborĭ și pădurĭ mai multe, cu atât este mai plăcută și din punct de vedere sanitar, și din contră: cu cât este mai lipsit de acelea și de alte verdețurĭ, cu atât este mai neplăcut și mai nesănĕtos.

Pomăritul, arborii și pădurile, aduc un folos neprețuit și pentru economia câmpului, și anume: conservéză timp mai îndelungat umedéla pământului, nu lasă sĕ se surpe cóstele și pământul cel rĕu din acelea pe locurile cele bune și roditóre, ér pe lângă astea mai adună și multă rouă peste nópte, așa că sĕmĕnăturile nu pot fi pârjolite pe timp de secetă, ca pe unde lipsesc pomii și arborii.

Comunele și ținuturile lipsite de pomĭ și pădurĭ sunt lipsite de multe-orĭ și de ploi, deóre-ce este constatat, că ploile mai cu sémă la pădurĭ se trag.

Afară de acestea, cine nu a vĕdut și nu s'a convins, cât stă de frumos și ce gust plăcut estetic au școlele, bisericile, piețele, stradele, drumurile și rîurile plantate cu pomĭ séu arborĭ, unde cel ars de sóre séu ostenit de lucrul de peste di, îșĭ aflá câte-va minute séu óre de odichnă și este scutit tot-odată și de aerul cel plin de praf, ce se ridică în urma carĕlor și a căruțelor de pe strade și drumurĭ.

Pomăritul mai este privit astădĭ și ca o cumpĕnă, cu care se póte mĕsura gradul de cultură și de civilisațiune al popórelor, deóre-ce s'a constatat, că cu cât un popor stă pe o tréptă mai înaltă de cultură, cu atât el prețuesce mai mult și cultura pomilor, și la din contră: cu cât acela stă pe o tréptă mai de jos a culturei, cu atât desprețuesce mai tare și cultura pomilor.

Sĕ nu se prea mire decĭ așa tare economii noștri, că astădĭ, de sus dela ministru, până jos la primarul satului toțĭ sunt de un gând și o părere: ca sĕ se lățéscă și sporéscă cât mai mult pomii nobilĭ prin grădinile, pămênturile și fênațele nóstre. Acestea ordinațiunĭ au în vedere de o parte propriul nostru interes și folos, de altă parte este chiar și interesul, folosul și mărirea țĕrii, pentru-că acum cu trenul umblă și ómenĭ streinĭ prin țéra nóstră și décă ne vĕd grădinile nóstre destul de marĭ și potrivite pentru cultura, pomilor, pline de scăețĭ și alte buruenĭ nefolositóre, ba unele póte chiar stricăcióse și veninóse, décă ne vĕd piețele, stradele, drumurile, rîurile și câmpurile nóstre pârjolite de arșița sórelui și fără de nicĭ un pom séu arbor pe ele, de sigur că nu ne vor lăuda, de sigur că nu vor dice, că suntem un popor cult, ba vor mai spune și scrie și altora, ce au aflat în țéra nóstră.

Pe lângă acestea folóse obștescĭ așa dicênd, pomăritul ne mai aduce și un folos deosebit prin pómele lui carĭ sunt o adevĕrată binecuvêntare a lui Dumnedeu pentru cel sĕrac, ca și pentru cel bogat. Pentru cel sĕrac, căcĭ le mănâncă une-orĭ în loc de altă legumă de post, ér pentru cel bogat, că le mănâncă în urma altor mâncărĭ mai grase, séu le pregătesce în felurite modurĭ, pentru a le puté păstra timp mai îndelungat pentru anul întreg.

Pómele au însușirea deosebită, că potolesc și stêmpĕră setea și curăță sângele din trup de materiile de prisos séu stricăcióse. De aceea le și recomandă doctorii de multe-orĭ și celor slabĭ séu betegoșĭ.

Ca în tóte afacerile economice, așa și în privința culturei pomilor, America ne-

a

luat pe dinainte, deóre-ce numai în 1900 s'au esportat persece din Statele-Unite în preţ de 320 milióne coróne.

In Francia un orăşel mic cu numele Boulbon esporteză (vinde) pe an persece în preţ de 150 de mii coróne, un sat mic cu pământ pietros cu numele Cavaillon esporteză migdale în preţ de 30 de mii pe an, ér oraşul Lyon vinde pe an castane în preţ de 4 milióne coróne.

Ţinutul Mühlhausen din Germania esporteză cireşe în preţ de 280 mii coróne pe an. In Germania în mai multe ţinuturi, economii au împuţinat cultura bucatelor pe contul pomăritului şi al economiei de vite, sĕmĕnând pentru nutrirea acestora o parte însemnată a câmpurilor cu plante de nutreţ.

Serbia esporteză prune séu rachiu fabricat din acelea în preţ de 24 milióne de coróne pe an, ér Bosnia în preţ de 20 milióne de coróne.

In patria nóstră cele mai vestite ţinuturi de pomărit sunt: Crişul-mare şi Kecskemét, carĭ în anul 1900 au esportat persece, alune şi struguri în preţ de peste un milion coróne. Orăşelul Göncz esporteză persece în preţ de 24 mii de coróne pe an. Mureşul-mere vinde pe an struguri în preţ de 600 de mii coróne, ér Maramurĕşul a vêndut numai în anul 1900 mere în preţ de 500 de mii coróne.

Dér sĕ nu mergem aşa departe! Aci e Cisnădia de lângă Sibiiu, despre care deşi nu amintesce nimic statistica, totuşĭ credem, că şi ea esporteză cireşe în preţ tot aşa de mare ca şi orăşelul Göncz din comitatul Torna.

Acestea câte-va dovedĭ, credem că sunt de ajuns, pentru a convinge pe fie-cine, de ce însemnăte şi folos mare este pomăritul şi ce pĕcat mare fac aceia, carĭ îşĭ lasă grădinile lor destul de marĭ fără de nicĭ un pom în ele.

Ioan Georgescu.

O cereală nouă.

Ministerul agriculturei din Statele-Unite a publicat acum de curênd descripţiunea unei graminee cunoscută în Europa sub numele de *Emmer*.

Emmerul este un fel de cereală ca grâul şi originea lui ca plantă cultivată datéză de dinainte de timpurile istorice. El aparţine familiei plantelor Einkern, forma sa e mai simplă ca acea a grâului şi e probabil originală din sud-ostul Europei. Acéstă plantă cresce pe terenurile uscăcióse şi resistă la frig şi la secetă. Ea se cultivă adĭ în Helveţia, în Serbia, în Germania, Rusia, Spania Abysinia şi până la un óre care punct în Franţa şi în Italia.

Rusia produce anual o cantitate considerabilă din acéstă graminee şi cea mai bună sĕminţă este aceea care provine din acéstă ţéră. In Statele-Unite cultura acestei plante este încă la începutul ei, dér indicaţiunile sunt, că cultura sa va da o recoltă de o mare valóre ca păşune pentru vite, căcĭ se spune, că dînsa se póte compara ca valóre alimentară cu ovĕsul şi cu orzul. Până acum Emmerul n'a fost întrebuinţat mult pentru hrana ómenilor, dar marea cantitate de proteină pe care o conţine această plantă, ar indica, că dînsa are calităţĭ nutritive preţióse. In Rusia poporul întrebuinţéză cantităţĭ însemnate din acéstă plantă pentru hrana lui şi se servesce de maşinĭ speciale pentru treeratul ei.

Poveţe despre păstrarea sănĕtăţiĭ.

Vestmintele, încălţămintele, aşternutul.

Pentru-ca sĕ rĕmânem sănĕtoşĭ, trebue sĕ ţinem corpul întreg curat, şi sĕ-l acoperim cu vestminte (cu îmbrăcăminte) şi cu încălţăminte, spre a-l apĕra vara contra razelor ardĕtóre ale sórelui, iérna contra umedeliĭ şi a frigului, spre a-l feri de rĕcélă. Avem sĕ ţinem calde picióre, burta, spatele subsuórele; vestmintele sĕ nu strîngă tare nicĭ o parte a corpului, pentru-ca sĕ nu oprescă curgerea sângelui în vine şi pentru-ca sĕ nu ne împiedece la lucru. Pieptul sĕ nu fie strîns, pentru-ca sĕ se pótă lesne lărgi, sĕ pótă fără greutate sĕ tragă în plămânĭ aerul curat, şi sĕ scótă din plămânĭ pe cel stricat. Ar fi o nenorocire, décă şi ţĕrancele s'ar obicĭnui sĕ pórte corsetele strîmte, pe carĭ fetele şi femeile din oraşe au început sĕ le lapede, fiind-că sunt primejdióse. Asemenea sĕ nu strîngem tare încingĕtórele şi curelele d'asupra stomacului, sĕ nu punem peste brêu cureaua strînsă.

Cămaşa şi celelalte rufe, carĭ le purtăm, sĕ fie curate, sĕ le premenim (sĕ le schimbăm) adesea orĭ, şi pe cât se póte sĕ nu durmim nóptea cu aceeaşĭ cămaşe, care în timpul ḑilei s'a umplut cu sudóre (cu năduşală). In timpul verei, când eşim din casă şi când lucrăm la câmp în arşiţa sórelui, sĕ acoperim capul cu o pălărie largă de paie şi numai în timpul iernei sĕ pursăm căciulă. Capul sĕ nu-l ţinem cald peste mĕsură; fetele şi femeile, carĭ pórtă pĕrul lung, n'au trebuinţă sĕ lege capul cu legăturĭ gróse, cu boccea, ci numai cu maramă năframă, testemel, prosop, tulpan, şi numai la frig mare cu şal; ér bărbaţii sĕ pună, când vremea este rea, glugă peste căciulă.

Vestmintele de vară pot fi de in séu de bumbac; cele de iérnă de lână. Gâtul îl putem lăsa slobod şi fără legătură, pieptul sĕ fie în timpul iernei acoperit cu un pieptar, cu minténul séu cu vesta (giletcă) de lână; la femei cu scurteică; corpul întreg sĕ fie îmbrăcat cu zeghe, cu sarică, cu manta, dulamă, suman, cu blană séu cu cojoc, picióre învĕlite cu ciorapĭ séu cu obiele, pe carĭ sĕ le schimbăm adeseorĭ, fiind-că devin curênd murdare. Tóte fetele şi femeile de la ţéră ar trebui sĕ pórte ismene séu pantalonĭ, precum le pórtă femeile din oraşe. Multe bóle se ivesc din îmbrăcămintea neîndestulătóre a femeilor şi a copiilor; în unele judeţe fetele şi femeile pun iérna peste cămaşă numai o fustă uşóră de cit, de ţesătură de bumbac cumpĕrată din oraş, în loc de fotă şi de cătrinţă; este pĕcat, că femeile dela ţéră se lapĕdă de portul vechiŭ al strĕmoşilor şi se îmbracă după moda strĕină. Asemenea este rĕu, că plugarii nu sémĕna mai multă cânepă şi in, că ţĕrancele nu fac în casă ţesăturĭ trainice în locul pânzelor próste şi putrede de bumbac, carĭ se rup după câte-va spălăturĭ. De desubtul pantalonilor, iţarilor, nădragilor, sĕ pórte ţĕranul şi ismene de pânză, de cânepă orĭ de in, nu prea largĭ, fără multe creţurĭ. Pantalonii creţĭ şi şalvarii turcescĭ sunt scumpĭ şi grei. Femeile, carĭ se duc la căruşie, trebue sĕ pórte negreşit iţarĭ.

Copiĭ micĭ sĕ nu se strîngă tare în faşe; mânile şi piciórele copiilor cresc drept dela sine şi nu este nevoe, ca sĕ fie strîns legate. Scutecele sĕ fie curate, sĕ se schimbe orĭ de câte-orĭ vor fi udate.

Incălţămintele cată sĕ nu fie strîmte, sĕ nu strîngă piciórele, pentru-ca sĕ nu facă umbletul greu şi dureros. Când pămêntul este umed, cismele (ciobótele) sunt mai bune, decât pantofii şi decât opincile. Opinca, pe care au purtat'o şi strĕmoşii noştri, sĕ se pună peste piciorul învĕlit bine cu obiele de lână, de dimie, carĭ înfăşură tot piciorul şi se legă bine cu şiret, orĭ cu cureluşă. In opincă intră apă mai uşor, decât în cismă, de aceea sĕ se pórte opincĭ numai la vreme frumósă şi la frigul uscat (sec), nu la umedélă. Unii au rĕul obiceiŭ sĕ dórmă încălţaţĭ; lenea încălţatului cu opinca, care cere mult timp, ii face sĕ nu se descalţe. Opincile sĕ se facă din piele argăsită (dubită, tăbăcită); purtarea opincilor din piele crudă este oprită de lege, din causă că pielea vitelor, carĭ au zacut de bóle lipicióse, molipsind vitele sănĕtóse, produc aceeaşĭ bólă. Sunt fórte vătĕmătorĭ pantofiĭ şi ghetele fetelor şi ale femeilor cu călcâie (tocurĭ) prea înalte şi înguste; nu numai piciórele au sĕ sufere de asemenea încălţăminte, ci întreg corpul, căcĭ ele fac pasul nesigur. Asemenea la cisma cu tocurĭ prea înalte, piciorul fuge înainte şi se simte strîns. Cisma şi ghéta strîmtă împiedecă curgerea sângelui în picior şi face bătăturĭ. Cisma şi ghéta sĕ fie făcute după picior, aceea pentru piciorul drept sĕ rĕmână pentru cel drept şi sĕ nu se schimbe cu cel stâng. Ghetele şi cismele ude sĕ nu se usuce pe picior. Când vremea este rea şi mai ales iérna, femeile şi copiiĭ sĕ nu umble desculţĭ; este mai ales supĕrător a umbla cu piciórele góle prin ogóre şi lanurĭ. Sĕ nu se pue piciorul gol în pantof, ghétă, cismă orĭ opincă, ci învĕlit cu ciorapĭ, călţunĭ orĭ obiele. Pentru copiiĭ micĭ, opinca este mai potrivită, decât ghéta, ghetele strîng mai mult degetele nedeprinse a fi strînse la un loc.

Décă ne aflăm iérna într'o cameră încălḑită, cată sĕ scótem căciula şi blana, mantaua orĭ sumanul, pentru-ca sĕ nu ne înfierbântăm tare şi sĕ nu rĕcim în urmă la ieşirea în frig.

Vestmintele şi încălţămintele sĕ le curăţim în tóte ḑilele, de praf şi de noroiŭ (de glod), şi décă sunt ude sĕ le întindem, pentru-ca sĕ se usuce. Imbrăcămintea curată dovedesce hărnicia omului; omul sdrenţuros şi murdar este despreţuit. Copiiĭ trebue sĕ se deprindă, ca sĕ ţie vestmintele curate şi în ordine, sĕ le curĕţe singurĭ.

Aşternutul sĕ fie curat. Omenii cu dare de mână sĕ se culce într'un pat cu saltea, pe care sĕ se aştérnă o prostire (cérşaf) curată; ei se acoperă cu plapoma orĭ cu plocat, oghial, cergă, pătură, avĕnd dedesubtul capului o pernă; omul sĕrac îşĭ aşterne patul orĭ laiţa cu o scórţă séu cu o rogojină, cu paie orĭ cu fên, acoperit cu un lăicer; el cată sĕ aibă însĕ cel puţin o pătură, cergă séu altă scórţă de învĕlit, pentru-ca sĕ se apere nóptea contra frigului. Tóte ţolurile de aşternut sĕ se scótă adeseorĭ afară în curte, sĕ se bată cu un beţişor pentru depărtarea prafului şi sĕ se aerescă la sóre, ér cearşaful şi faţa de pernă sĕ se spele adeseorĭ. Sĕ nu ne acoperim nóptea cu hainele, pe carĭ le purtăm ḑiua şi carĭ în timpul nopţii trebue sĕ se usuce, orĭ sĕ se aerisescă. Décă patul orĭ laiţa s'a umplut cu păduchĭ de lemn (cu ploşniţe) orĭ cu alte lighióne, carĭ nóptea se reped spre a suge sângele din om, trebue sĕ opărim patul orĭ laiţa cu apă fierbinte şi în timpul ḑilei sĕ ungem crepăturile lor cu petrol (cu gaz) de mai multe orĭ, şi sĕ spoim pereţii camerei cu var gros, stins de curênd.

Este vătĕmător obiceiul a se da de pomană hainele unui mort, care zăcuse de bólă molipsitóre, fără ca mai înainte sĕ fi fost opărite, spălate şi mai multe sĕptĕmânĭ aerisate şi întinse la sóre.

(„Albina".) **Dr. I. Felix.**

O modă ciudată.

Acum de curênd era modă la Paris de a se împodobi cu licuricĭ din Brasilia Insectele, carĭ erau împedicate în mişcarea lor de lănţişóre drăgălaşe de aur, se preumblau pe pĕrul şi pe gâtul femeilor, ceea ce oferea o privelisce cu totul originală.

Nu mai puţin frumósă era o coronă de fluturĭ, prin care o americană de la sud fermeca pe óspeţii ei. Insectele aceste erau fixate ca fire de aur de o coronă de florĭ, care mărea efectul şi îndulcea pe fluturii prisonierĭ.

Femeile din noua Guinea folosesc furnicĭ mórte pentru podóba lor. Ele sunt înşirate pe şnururĭ şi servesc ca salbe. Se folosesce numai pieptul furnicelor, capul şi partea cealaltă se mănâncă.

In opera „Istoria vieţii mele" Auguste Hare povestesce despre o damă cunoscută în societatea englesă, care cu ocasia unui prânḑ purta o astfel de salbă ciudată atrăgênd atenţia tuturor.

— O, ḑise ea, vĕd că privițĭ şérpele meu. Când e fórte cald port tot-déuna la gât un şerpe viu, ţine aşa de rĕcóre.

In Spania o dómnă purta şopârle încrustate în aur şi briliante. O damă bogată din Chicago pórtă din când în când câte o salbă compusă din ochii indigenilor statului Peru şi carĭ prin'tr'o procedură deosebită strălucesc ca pietrele preţióse. Tot atât de fioróse apar şi brăţarele, pe care un om bogat le-a facut cadou soţiei sale: ele sĕ compun din ósele propriei sale mânĭ, care a fost amputată; ósele poleite cu aur, sunt legate cu lăcate de aur şi încrustate cu opale, turcoise şi alte pietre nestimate.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Graţiarea osânditţilor în vremurile vechĭ.

Domnii românĭ din vechime aveau un obiceiŭ frumos, de a graţia pe osândiţĭ. La începutul postului Pascilor şi mai târḑiu în Dumineca cea din urmă a carnevalului, Vodă primea o visită solemnă, apoi oprea la masă pe boerĭ, pe episcopĭ şi pe rudele sale. Punĕndu-se la masă, înainte de a începe sĕ mănânce, Metropolitul ḑicea „Tatăl nostru" şi boerii steteau în picióre. Când ajungea Metropolitul la „iartă-ne greşalele nóstre, precum iertăm şi noi greşiţilor noştrii", se făcea tăcere şi logofĕtul dreptăţii (ministrul de justiţie) începea sĕ cetéscă de pe o listă numele osândiţilor şi ruga pe Vodă sĕ le erte osânda orĭ sĕ le-o uşureze. Atuncĭ Vodă se întorcea spre logofĕt: „Iertaţĭ sĕ fie din partea mea, ca sĕ mĕ ierte şi pe mine Dumneḑeu", şi întorcêndu-se spre Metropolit şi spre boerĭ, ḑicea: „Prea sfinte şi voi cinstiţĭ boerĭ, rog pe Dumneḑeu sĕ vĕ ţie, ca sĕ vĕ am totdéuna ajutor la asemenea facerĭ de bine!" Apoi se aşeḑau la masă. In ḑiua următóre logofĕtul da ordine, ca osândiţii sĕ fie liberaţĭ.

*

Popórele Europeĭ.

Un engles vorbind de ţéra sa, ḑice:

— Marea Britanie e paradisul femeilor, iadul cailor şi purgatorul slugilor,

— Trei Turcĭ şi trei Grecĭ, ḑice Sêrbul, fac la un loc hoţĭ.

Grecul le rĕspunde:

— Păziţi-vĕ de Turcii bĕtrânĭ şi de Sêrbii tinerĭ.

Rusul pretinde, că Grecul spune numai odată pe an adevĕrul.

Ţiganul ḑice, că un ţigan póte fi înşelat numai de un jidan, jidanul numai de un Grec şi Grecul numai de dracu.

Italianul se gândesce mai înainte de a face o prostie, Neamţul atuncĭ când o face şi Muscalul după-ce a făcut'o.

Polonesul pretinde, că şérpele a amăgit pe Eva vorbindu-i italienesce, Eva a înşelat pe Adam vorbindu-i franţuzesce, Dumneḑeu a blăstĕmat pe cei dintâi pĕcătoşĭ în turcesce şi îngerul i-a gonit din raiŭ în ungaresce.

Italianul ḑice: Ca sĕ înşelĭ pe un Italian, trebue sĕ fi un om şi jumĕtate; ca sĕ înşelĭ pe Neamţ trebue sĕ fi al dracului de de deştept, şi pentru a înşela pe un jidan séu pe un Grec trebue sĕ fi dracul în persónă séu cel puţin un negustor armean.

Adevĕrul e, că Francesul inventéză şi scie tóte, Italianul cântă de tóte, Nĕmţul mănâncă de tóte, Polonesul bea de tóte, Ungurul înjură de tóte, Românul râde de tóte, Bulgarul se miră de tóte, Ţiganul fură de tóte, Turcul se superă de tóte şi Englesul vinde de tóte.

Ér Rusul ḑice: Râde om de om şi dracu de toţĭ.

*

Rĕspuns.

O damă grasă se urcă în tramvay. Câţĭ-va pasagerĭ sunt nevoiţĭ sĕ-i facă loc.

— Eu credeam, că tramvayul nu-i pentru elefanţĭ, ḑise un pasager vecinului sĕu.

— De, domnule rĕspunse, dama înţelegêndu-i alusia ce-o făcuse, tramvayul este ca barca lui Noe; tóte animalele se găsesc în el, dela elefant şi până la măgar.

*

Femeia viitorului.

— Incătro, prietină?

— Mĕ duc sĕ fac o óră bicicletă, apoi sĕ fumez o ţigară la club, ér séra voiŭ lua parte la o întrunire de protestare în contra mişcăriĭ de emancipare a bărbaţilor.

Eu, din nefericire, trebue sĕ prânḑesc şi astăḑĭ la restaurant Prostul de bărbatu-meu îmĭ face în fie-care ḑi supa sărată. Pentru asta l'a dat tatăl sĕu sĕ înveţe doĭ anĭ la o şcólă de bucătărie! . . . .

Căsătoriți

De la 22 până la 28 August.

1) László Endre, ev. ref. sublocotenent de honvedî cu Piblinger Ilona Maria. r. cat. Brașov. 2) György Albert rom. cat. calfă de brutar, Brașov, cu Valovics Anna, r.-cath. în Baraolt. 3) Stefan Fugaciu, gr. or. lucrător cu Ana Voina, gr. or. Dîrste. 4) Gheorghe Paraschivu, gr. or. agricultor, Stupinî, cu Maria Cathi, gr. or. Brașov. 5) Fr. Eduard Wagner, ev. A. C. căpitan c. și r. în pensiune cu Mathilde Charlotte Bömches, ev. A. C. Brașov. 6) Koszta Kálmán ev. A. C. măestru-pantofar, cu Torok Carolina ev. A. C. Brașov.

Sosiți în Brașov.

Pe diua de 29 August 1902.

H. Europa: Mihailescu, Brăila; Crones, Buzĕu; Scherer, Catz, Hornstein, Rădulescu, Șapira, Bucurescî; Schaeffer, Lipsca; Mayer, Haga; Bandel. Eller, Straubing; Wagner, Sibiiu; Vadas Pesta; Cziller, Rosenau.

H. Bucurescî: Radianu, Widmann. Bucurescî: Scheuffele, Ulm; Gruner, Făgăraș; Bánfalvi, Szentes; Licht, Strasser, Viena: Gaal. Weis Hausner, Stern, Pesta.

H. Grand: Turcsányi, Pesta; Zimmermann Linz; Jank, Nossek, Azuga; Coterlitu, Rucăreanu. Ploieștî.

Calendarul sĕptĕmânei.

AUGUST. (1902) are 31 dile. MASALAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	18 S. Flor. și Laur.	31 Raimund
Lunî.	19 S. m. Andreiu	1 Sept. Egidiu
Marțî	20 S. m. prf. Samuil	2 Justus
Merc.	21 S. ap. Tadeu	3 Adalbert
Joi	22 Mart. Agatoeic.	4 Rozalia
Viner	23 S. m. Lupu	5 Just. Laura
Sâm.	24 S. m. Eutichiu	6 Prf. Zacharia

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 29 August 1902.

Mesura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	10	80
„	Grâu mijlociu . . .	10	40
„	Grâu mai slab . . .	10	—
„	Grâu amestecat . .	8	—
„	Săcară frumósă. . .	7	50
„	Sĕcară mijlocia. . .	7	40
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	70
„	Ovĕs frumos. . . .	4	60
„	Ovĕs mijlociu . . .	4	50
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	18	—
„	Linte	15	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênță de in . . .	24	—
„	Sĕmênță de cânepă .	7	—
„	Cartofi.	1	70
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Têrgul de rîmătorî din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 26 August n. de 44,471 capete, la 27 August au întrat 957 capete și au eșit 471 capete, rĕmânênd la 28 August n. un numĕr de 44,957 capete.

Se notéză marfa ungurêscă: veche grea dela 104—106 fil. tînĕră grea dela 112—114 fil., de mijloc dela 111—112 fil. ușóră dela 111—112 fil. — **Sêrbêscă:** grea 109—112 fil., de mijloc 108—110 fil., ușóră 106—108 fil. kilogramul.

Cursul losurilor private

din 27 August 1902.

	cump.	vinde
Basilica	19 25	20.25
Credit	427.—	431 50
Clary 40 fl. m.	198.—	201 —
Navig pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	82.50	84 50
Krakau	74.—	77.—
Laibach	72 —	75 —
Buda	—.—	—.—
Pa'ffy	185.	196.—
Crucea roșie austriacă . .	191.—	193 —
„ „ ung.	54 85	55 85
„ „ ital.	27.50	28 50
Rudolf	75 —	79.—
Salm	235.—	238.—
Salzburg.	77.—	80.—
St. Genois	264 —	274.—
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	424 —	427 50
„ 4% 50	43.—	44 30
Waldstein	67.—	69.—
„ de 10 francî . . .	34.—	35 75
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 August n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	121.10
Renta de corône ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	119.35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%.	99.95
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.85
Bonurî rurale ungare 4%	97.60
Bonurî rurale croate-slavone . . .	98.—
Impr. ung. cu premii	204.50
Losurî pentru reg. Tisei și Seghedin .	162.90
Renta de argint austr.	101.75
Renta de hârtie austr.	101.65
Renta de aur austr.	121.50
Losurî din 1860.	152.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	15.85
Acții de-ale Băncei ung. de credit .	735.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit .	686.—
Napoleondorî	19.05
Mărcî imperiale germane	116.90
London vista	—.—
Paris vista	95.12½
Rente austr. 4% de corône . . .	100.15
Note italiene	94.50

Cursul pieței Brașov.

Din 30 August n. 1902.

	Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	18.90		18.94
Argint român.	18.80	„	18.88
Napoleond'orî.	19.04	„	19.07
Galbenî	11.20	„	10.30
Ruble Rusescî	2.54	„	—.—
Mărcî germane	117.25	„	—.—
Lire turcescî	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%	101.—	„	102.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 694—902.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru a se da în arêndă:

1-ŭ complecsul de pământ comasat în tabla a XX-a menit pentru facerea unui cimiter comunal, în mărime de 25 jugĕre catastrale, pe timp de șese anî, începênd dela 1 Novembre 1902;

2-a, parcela de arătură nr. 9628 din tabla a XVII-a pe aria Timișului pe șése anî;

3-a, locurile de érbă și drumurile de câmp, ce se află între straturile de zarzavat și în jurul acestora în tabla a XX-a, pe patru anî;

4 a, locurile de érbă și lacurile de trestie dela Șprenghiŭ, pe timp de patru anî — se va ține în localul oficiului economic orășenesc licitațiune cu oferte *Marțî în 9 Sept.* 1902 la 10 óre a. m. la care se învită toțî amatoriî de astfel de arêndĭ.

Condițiunile de esarêndare se pot lua în vedere pe timpul órelor de oficiu, până la diua de licitațiune în localul oficiului economic orășenesc.

642,2—2 *Oficiul economic orășănesc.*

Concurs.

Pentru ocuparea postului **de practicant** — în mod provisoric pe 1 an — la institutul de credit și economiî *„Sèlăgiana"* în Jiboŭ (Zsibó) sĕ escrie concurs cu terminul de 15 Septemvrie a. c. cu salar de cor. 60 lunar.

Reflectanțiî au sĕ documenteze absolvarea a unei școle comerciale.

Jiboŭ, 25 August 1902.

(643,1—1.) *Direcțiunea.*

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.